

Dopusti, počitnice, morje, gore...

Jože Rozman

Kam na oddih v prihodnjih letih?

Foto Jaro Novak

Čas počitnic in dopustov se počasi izteka, sonce greje šibkeje, dnevi se vztrajno krajšajo. Prvo listje že odpada z dreves. Ob koncu vsakoletnega počitniškega direndaja želimo s tem zapisom malce obuditi spomin na morske in gorske poletne dni ter povedati, kje in kako so letovali nekateri Mercatorjevi delavci in kako bo s počitnikovanjem v bodoče.

Počitniška skupnost Mercator: da in ne

Najprej smo se pozanimali, kako je s počitniško skupnostjo, ki je lani spomladi obetajoče shodila in si zadala na svoja pleča obsežen načrt za boljše, skladnejše in bolj urejeno počitnikovanje tistih delavcev, katerih organizacije so bile za ustanovitev skupnosti. Po dveh anketah – prva je bila izvedena aprila, druga pa junija lani – se je za ustanovitev počitniške skupnosti odločilo devet delovnih organi-

zacij, dvanaest tozdov in ena delovna skupnost, dve delovni organizaciji in osem tozdov pa ni bilo za ustanovitev. Druga anketa je vpraševala tudi po tem, kdo je pripravljen združevati sredstva za razširitev obstoječih in izgradnjo novih domov. Za razširitev počitniškega doma v Dajli se je odločilo trinajst tozdov in delovnih organizacij, za izgradnjo počitniškega doma na južnem Jadranu dvanaest tozdov in delovnih organizacij, za počitniški dom v planinskem pre-

delu pa deset tozdov in delovnih organizacij.

Podrobnosti o dosedanjem delu in prizadevanjih počitniške skupnosti nam je povedal predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev počitniške skupnosti Mercator, **Drago Arhar**: »Rezultati ankete nas niso presenetili. Vemo, da so v marsikateri organizaciji delavci udarniško delali za svoj počitniški dom, ki jim je zato pri-

Nadaljevanje na 2. strani

Iz dela M-Interne banke

Center za obveščanje

Nezadržno in temeljito

Od zadnjega poročanja o delu Mercator-Interne banke v časopisu Mercator je minilo že skoraj pet mesecev, vendar so seje njenega poslovnega odbora redno potekale pa tudi zbor MIB je na svoji seji 29. junija letos sprejemal pomembne odločitve.

Poslovni odbor banke je imel po mesecu marcu šest sej, na katerih je obravnaval zahteve za koriščenje združenih sredstev za investicije in gradivo za 2. zasedanje skupščine združenja bank Jugoslavije, nadalje periodični obračun za prvo trimesečje in periodični obračun za prvo polletje 1979, razporeditev skupnega dohodka LB-Gospodarske banke Ljubljana za leto 1978 in obveznosti združevanja sredstev članic v sklade banke, odobral je kratkoročne kredite, avale in garancije članicam MIB ter sprejemal druge poslovne odločitve v okviru dogovorjenih pooblastil.

Pregled uresničevanja programa dela MIB za leto 1979

Združevanje sredstev za tekoče poslovanje poteka po načrtu, pri čemer znaša odstotek realizacije 53. K samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za tekoče poslovanje je v prvem polletju pristopilo še osem članic, od tega polovica izven ljubljanskega področja.

Interni banka je v prvem polletju opravljala plačilni promet za 25 temeljnih oziroma enovitih delovnih organizacij ter za šest delovnih skupnosti, pri čemer je bil opravljen skupni promet v višini skoraj 3 in pol milijarde din. 62 odstotkov tega je bilo internega plačilnega prometa. Najvišji interni plačilni promet je bil dosežen v mesecu januarju, ko je znašal preko 78,5 milijona dinarjev. Skoraj tolikšen je bil v mesecu februarju in malo manjši v marcu, medtem ko je bil najslabši v aprilu, ko je znašal nekaj nad 35,3 milijona dinarjev.

V tem razdobju je vezalo sredstva pri interni banki 16 članic v skupnem znesku nekaj manj kakor 122 milijonov dinarjev. Likvidnostne kredite je koristilo 24 članic v skupnem znesku nekaj manj ko 609 milijonov. Kratkoročne kredite od 7 do 90 dni je koristilo 47 članic v skupnem znesku okoli

562 milijonov. Za kratkoročne kredite je bilo sklenjenih 216 pogodb.

Nihanje stanja računa za tekoče poslovanje je bilo izredno intenzivno, zaradi česar so se le za kratek čas pojavljala prosta finančna sredstva. Povprečno stanje žiro računa pa kljub temu kaže, da je banka dokaj uspešno plasirala občasne viške. Tako je bilo povprečno stanje računa za tekoče poslovanje okoli 35 milijonov dinarjev, najvišji saldo je znašal nekaj preko 79 milijonov, najnižji pa 3,5 milijona. Povprečni dnevni prilivi na račun za tekoče poslovanje je znašal dobrih 28 milijonov, kratkoročni plasmaji pa so znašali na zadnji dan meseca junija nekaj preko 286 milijonov dinarjev.

V polletnem obdobju je M-Interi banka za vse članice, za katere opravlja plačilni promet, opravljala tudi menično poslovanje. Izdanih je bilo skoraj 3 tisoč menic v znesku okoli 383,5 milijona dinarjev, ki so si jih članice avalirale medsebojno, štiri so bile garancije v skupnem znesku nad 35 milijonov za zavarovanje plačil, dve garanciji pa o zagotovitvi sredstev v skupnem znesku 48,5 milijona dinarjev. MIB je avalirala menice članicam v skupnem znesku nad 110 milijonov dinarjev.

Za članice, ki so podpisale samoupravni sporazum o združevanju sredstev za tekoče poslovanje, je banka najemala kratkoročne kredite pri LB-Gospodarski banki v skupnem znesku 99,8 milijona dinarjev.

Področje investicij

Na tem področju je banka v zvezi z restrikcijami opozorila investitorje, da se združena sredstva lahko črpajo le vzporedno z ostalimi viri, to je bančnimi krediti, lastnimi sredstvi in drugimi viri. Investitorji se lahko odločijo, da bodo odobrena združena sredstva črpali pozneje kakor sredstva iz ostalih virov. Investitorji morajo od 31. avgusta letos pretehtati upravičenost investicije, ki so v pripravi, za

tiste, ki pa so v teku, zagotoviti z izvajalci izgradnjo v dogovorjenem roku, da bi ne prišlo do prekoračitve stroškov, ker jih niti temeljne niti interna banka ne bodo pokrivala. V letni načrt za leto 1980 se smejo vključiti le investicije, ki so prvenstvene bodisi s stališča rentabilnosti bodisi zaradi povečanja izvoza, investitorjeve sposobnosti, obsega združevanja posameznih temeljnih organizacij, obsega že realiziranih investicij za posamezne tozde in drugo.

Letni načrt bo treba uskladiti z realno načrtovanimi viri pa tudi z višino združevanja sredstev za investicije. S temeljnimi bankami bo treba dobiti zagotovilo glede višine odstotka njihovega sodelovanja pri investiciji, in to že pred sprejemanjem planov.

Kar zadeva razvoj dohodkovnega povezovanja med članicami sozda v smislu samoupravnega

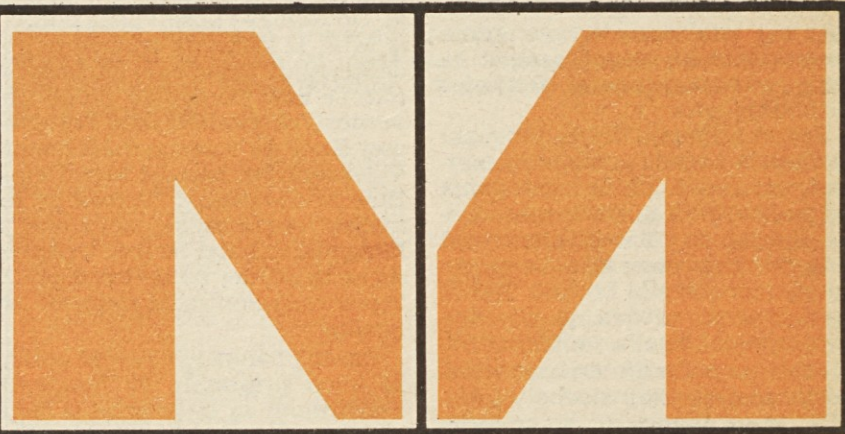
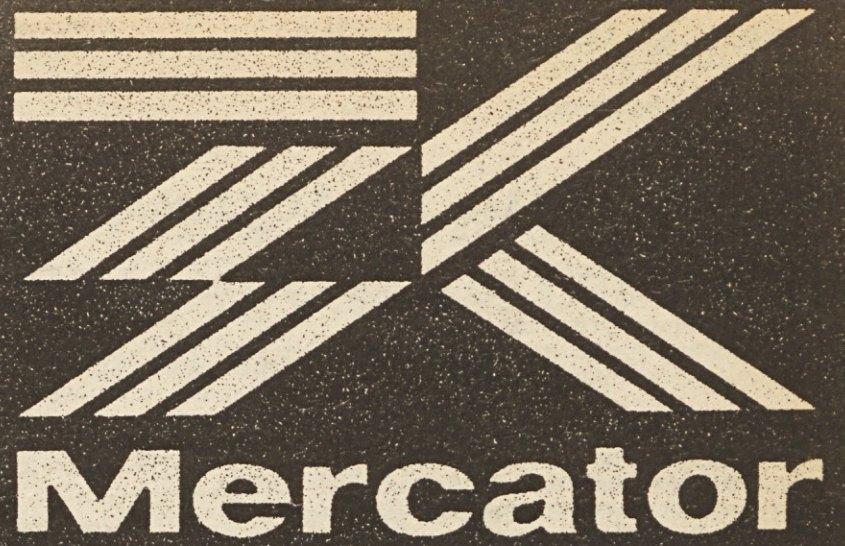

O tistih, ki so poletje preživel na nekoliko drugače, kakor naš brigadir Svetolik Draganc iz Mercatorjeve veleblagovnice v Beogradu, ki se je udeležil slovenske delovne akcije Istra 79, lahko berete na straneh 8 in 9 te številke. Foto Jože Rozman.

sporazuma je v pripravi sklepanje pogodb med investitorji, katerih investicije so zaključene, in med sovlagatelji. Pri tekočem poslovanju se dohodkovna povezanost med članicami kaže v medsebojnem posojanju prostih denarnih sredstev.

Pri vzpostavljanju dohodkovnih odnosov med poslovnimi partneri

Nadaljevanje na 2. strani

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVI

Ljubljana, avgust 1979

št.: 8

SOZD Mercator in uresničevanje zakona

Suzana Modrijan – sekretarka KO OOZS

Celovit pregled že v septembru

Mesec september je tu, nekateri dopusti še trajajo, aktivnost pa spet oživlja. Potrebno je pripraviti strokovno in družbenopolitično oceno stanja v SOZD, kar pomeni tudi celovit pregled problematike in predvideti način njenega razreševanja. Predvideni razgovori, ki bodo v tretjem tednu septembra, tako smo se dogovorili na zadnji seji sekretariata KO OOZS, bodo služili nadaljnjemu urejanju razmer v SOZD. Naj se v tem smislu odvijajo tudi vse poprejšnje priprave.

Nekatere osrednje naloge na področju uveljavljanja družbenoekonomskih odnosov narekujejo načrtno aktivnost organizacij Zveze sindikatov Slovenije za uveljavljanje določil Zakona o združenem delu, ki so aktualna za sestavljene organizacije združenega dela. Naj gre za uveljavljanje dohodkovnih odnosov, delitev dela med temeljnimi organizacijami združenega dela, za planiranje in skupno reševanje nekaterih zadev, ki jih lahko urejamo na ravni takšne asociacije združenega dela, na osnovi samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja – teče razprava že nekaj let.

Prav zdaj pripravljajo skupno akcijo sindikatov, gospodarske zbornice, družbenega pravobranilca samoupravljanja in centralnega komiteja ZKS, ki bo naravnana v nadaljnje uveljavljanje in razvijanje družbenoekonomskih odnosov v sestavljenih organizacijah združenega dela. Takšna aktivnost zahteva usklajeno delovanje koordinacijskega odbora sindi-

kata v SOZD, republiških odborov sindikata (delavcev v kmetijstvu in živilski industriji, v trgovini, gostinstvu in turizmu ter sindikat gradbenih delavcev), republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ter drugih dejavnikov, ki bodo v akciji sodelovali.

Namen aktivnosti je pospešiti uresničevanje načel Zakona o združenem delu in določil, ki so jih delavci opredelili v samoupravnih aktih o združevanju v SOZD. Ugotoviti in odpraviti bo potrebno ovire, ki nastajajo v medsebojnih odnosih, tako zaradi neusklajenosti ali nesprejemljivih določil v samoupravnih aktih, kot tudi zaradi drugih objektivnih in subjektivnih razlogov.

Ob vsem tem pa velja, da se morajo vse osnovne organizacije sindikata, poslovodni organi in člani ZK v sozdu takoj lotiti priprave za razgovor in na osnovi stališč ugotoviti, kje so pri uresničevanju delitve po delu in rezultatih dela ter na osnovi spoznanj prednostnih nalog pripraviti svoje programe.

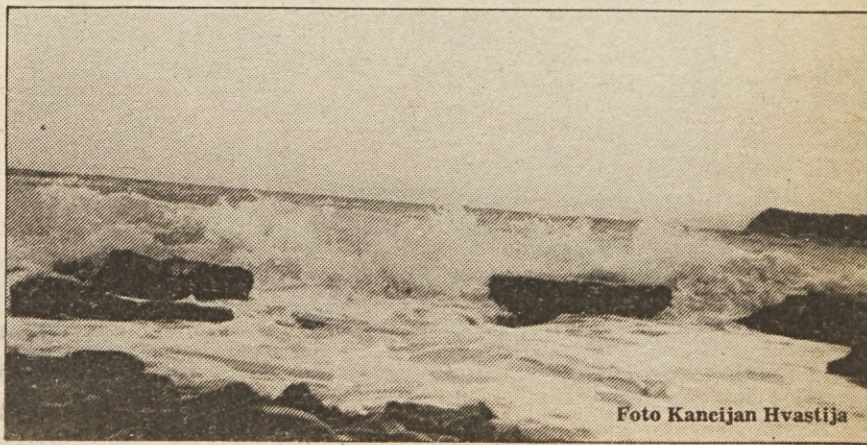

Foto Kancijan Hvastija

Iz dela M-Interne banke

Center za obveščanje

Nezadržno in temeljito

Nadaljevanje s 1. strani

ji in članicami MIB na podlagi skupnega dohodka je bilo sklenjenih šest SS za skupni znesek dobrih 16 milijonov dinarjev.

Planiranje in analiza

V letošnjem letu je banka načrtovala izdelavo osnutka samoupravnega sporazuma o temeljnih plana interne banke in osnutka srednjeročnega plana MIB za obdobje 1981-1985. Zaradi sočasnosti in usklajenosti planiranja osnutkov ne bo mogoče izdelati še letos, pač pa v prvem četrtletju prihodnje leto.

Sproti nastajajo dnevi, tedenski in mesečni plani prilivov in odlivov, pri čemer pa so odstopanja od načrtovanih postavk zelo visoka. Razlogi so v slabem planiranju v tozidih, predvsem zaradi nepovezanosti poslovnih funkcij, kakor so finančna, nabava, proizvodna in prodajna. Enaka problematika nastaja na področju črpanja združenih sredstev za naložbe v teku. MIB je za članice, ki so se lotile naložb, ugotavljala sposobnost za vračilo anuitet oziroma združenih sredstev.

O svojem delu je banka obveščala članice preko časopisa Mercator, preko delegatov zbora ter z zapisniki sej organov upravljanja Interne banke.

Združevanje dela in sredstev za potrebe članic MIB

V polletju je bilo v imenu članic sklenjenih šest samoupravnih sporazumov o sovlaganju sredstev za izgradnjo novih objektov po srednjeročnem načrtu razvoja SOZD Mercator za znesek preko 16 milijonov in šest kreditnih pogodb za znesek preko 14 milijonov dinarjev. Treba pa jo poudariti, da se nekateri dobavitelji ne držijo pogodb in ko je treba sredstva po podpisu nakazati, se izgovarjajo bodisi na neizpolnjevanje obvez-

nosti z naše strani bodisi na likvidnostne težave in še kaj. Banka se je že lotila dosledne izterjave obveznosti pod sankcijo, da bo v primerih kršenja pogodb tudi Mercator prenehal izpolnjevati obveznosti glede nabav blaga.

Banka se je lotila tudi izterjave obveznosti do s planom sprejete stopnje združevanja sredstev za leto 1979. Do 25. julija je bilo združenih 62 odstotkov sredstev do skupne obveznosti za prvo polletje. Do izdelave poslovnega poročila MIB, iz katerega črpamo te podatke, kljub urgencam in razgovorom še niso poravnale svojih obveznosti za leto 1978 tozdr Trgopromet Kočevje v sestavi Mercator-Velepreskrbe, nadalje tozdr Detalj Buje v sestavi M-Nanosa in temeljne organizacije, združene v M-Agrokombinat Krško. Upajmo, da za ta primer ne bo treba preizkusiti funkcioniranje notranje arbitraže.

Interna banka je v prvem polletju letos pripravila 10 finančnih konstrukcij za investicije iz srednjeročnega plana SOZD. V večini primerov je pripravila tudi zahtevke na temeljne banke za posojilo in za garancije. Toliko je bilo izdelanih tudi predlogov poslovnemu odboru za koriščenje združenih sredstev za investicije.

V ostalem je banka opravljala tekoče obveznosti v zvezi z zaključnimi računi, periodičnim obračunom za MIB in njeno delovno skupnost ter poslovno poročilo. Delovna skupnost MIB je pripravila in sprejela pet samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo njen status in medsebojna razmerja.

Mercator-Interna banka je organizirana v sledečih službah: tajništvo IB, služba plačilnega prometa in kratkoročnega kreditiranja, kreditno-investicijska služba in knjigovodstvo IB.

V službah je zaposlenih 18 delavcev oz. delavk.

Zadnje dni pred pričetkom glavne sezone dopustov je zbor Mercator - Interne banke pregledal rezultate dela.

Foto Jože Rozman.

Dopusti, počitnice, morje, gore...

Jože Rozman

Kam na oddih v prihodnjih letih

Nadaljevanje s 1. strani

rasel k srcu in bi ga sedaj težko dali iz rok. Mnogi tudi menijo, da bi bilo upravljanje doma dražje, če bi ga dali v skupnost, po drugi strani pa so marsikje dosedanje zmogljivosti že za samo organizacijo, ki je lastnica doma ali prikolic, premajhne, kaj šele za ostale tozde ali delovne organizacije in skupnosti. Zato so predstavniki vseh tozdov in delovnih organizacij, ki so za počitniško skupnost, na zboru februarja letos izjavili, da

vse trenutne zmogljivosti v počitniških domovih in prikolicah obdržijo v lastnem upravljanju, pripravljeno pa so združevati sredstva za nove naložbe.

Počitniška skupnost prav zaradi tega še ni bila ustanovljena. Na februarškem sestanku smo se dogovorili, da jo bomo ustanovili takrat, ko bo imela pred seboj otipljive naloge, to je, izgradnjo skupnih počitniških domov. Tako načrtujemo razširitev doma v Dajli. Navezali smo že stike z urbanističnim zavodom v Zagrebu, ki je pristojen za to zemljišče. Upam, da bomo jeseni uredili vse potrebno, tako da bi lahko prihodnje leto začeli graditi. Dogovarjamo se tudi z občino Trebnje, preko katere bi na otoku Pagu dobili parcelo za počitniški dom. Na pristojna mesta smo tudi sporočili, da se zanimamo za možnost gradnje počitniškega doma na Kobli.

Počitniška skupnost Mercator je torej zaenkrat naredila le nekaj korakov zaradi bolj ali manj razumljivih vzrokov: kar je moje, želim, da je še naprej moje, skupnost pa... Upajmo, da bo šlo pri novih vlaganjih v skupne domove gladkeje, da bodo tudi delavci iz tistih delovnih organizacij, ki nimajo domov ali prikolic, lahko v prihodnje letovali na morju in v gorah.

Počitnice v Dajli

Naslednja »postaja« v naši reportaži je bila Dajla, vas na istrski obali med Umagom in Novigradom. Avgustovsko sonce je žgalo kot za stavo, pred opoldansko vročino so se dopustniki poskrivali v hladne sobe in senčna zavetja. Na vrtni terasi počitniškega doma Mercator, ki ima osem lastnikov (tozdr Golovec, Grmado, Dolomite in Veleblagovnico Beograd ter Delovno skupnost iz delovne organizacije M-Rožnik, tozdr Investo in Grosist iz M-Velepreskrbe ter Delovno skupnost SOZD) je bilo kljub temu kar živahno, saj je bil ravno čas kosila, nekaj pa jih je v bifeju gasilo žejo.

Upravnik doma, sicer domačin iz Dajle, Božo Skrlj, nam je povedal, da imajo trenutno 90 gostov, od tega 70 v domu, 20 pa jih je nameščenih v okoliških zasebnih sobah. Kuhinja zlahka nasiti vse lačne, saj lahko pripravijo več kot 90 posameznih obrokov na dan. V jedilnici je 60 sedežev, nekaj jih je še na terasi. Celodnevna oskrba stane julija in avgusta 140 din v dvoposteljni sobi, 130 din v triposteljni in 120 din v štiriposteljni sobi. Za otroke je treba plačati polovico manj. Tudi žejnim ni treba pregloboko seči v žep, saj so sokovi po 5 din, pivo je 10 din, ravno toliko je radenska, belo vino stane 40 din, črno pa 50 din. Letos je dom sprejel prve goste 10. junija, odprt bo do 15. septembra. Za dobro počutje skrbijo kuharica z dvema pomočnicama, strežnica in čistilka. V bifeju postreže upravnik sam ali pa njegov sin.

Takšno je »drobovje« lepo urejenega in čistega doma, vendar tudi okolica ni nič slabša. Avtomobilom so na voljo parkirni prostori, z druge strani dom obdaja velik in lepo negovan vrt. Zanj skrbi upravnik sam. Za naraščaj so postavili na vrtu peskovnik in dve gugalnici, bojaželjni se lahko pomerijo v namiznem tenisu, možje pa v balincanju. Če se kdo pri »bližanju k balinčku« preveč ogreje, se lahko ohladi pod tuši, ki so postavljeni zunaj. Seveda je tudi vročim damam vstop pod nje dovoljen, zlasti če si želijo sprati sol. Morje ni daleč, samo dobrih sto korakov je do tja.

V glavni sezoni letujejo tu samo delavci tistih organizacij, ki so lastnice doma, v pred- in posezoni je na voljo tudi drugim. Dom ima centralno kurjavo, a je kljub temu v mrtvi sezoni premalo izkoriščen, saj takrat razen ob praznikih ni gostov. »Če bomo povečali dom, bo treba misliti na bazen, da bodo gostje prišli tudi izven sezone,« nam je na koncu povedal upravnik Božo Skrlj.

Dopust pod alpskimi vršaci

Naša radovednost, kako in po čem letujejo tisti, ki niso na morju, nas je pripeljala v Gozd-Martuljk, kjer ima delovna organizacija Mercator-Emba svoj počitniški dom. V njem je pet ločenih prostorov s skupno 18. ležišči. Vsaka garsonjera oz. soba ima kuhinjsko nišo in sanitarije. Izmene trajajo 7 do 10 dni, gostje pa se menjavajo glede na potrebe in prostor. Na dan je treba plačati za osebo 15 din. Dom je odprt celo leto, pozimi je ogrevan s centralno kurjavo, obljuben pa je zlasti med počitnicami in ob koncu tedna.

Janez Kušlan, obratovodja v Embi, je bil kljub sobotnemu deževnemu popoldnevu zadovoljen s počitnicami v Gozd-Martuljku. Za tistega, ki si želi mir, neokrnjeno naravo, sprehode ali celo daljše ture je tu pač vse na voljo. Večkrat pride sem pozimi, letos je bil z družino že deset dni v Lanterni, kjer je njihova organizacija postavila dve prikolici.

Kako letujejo drugi?

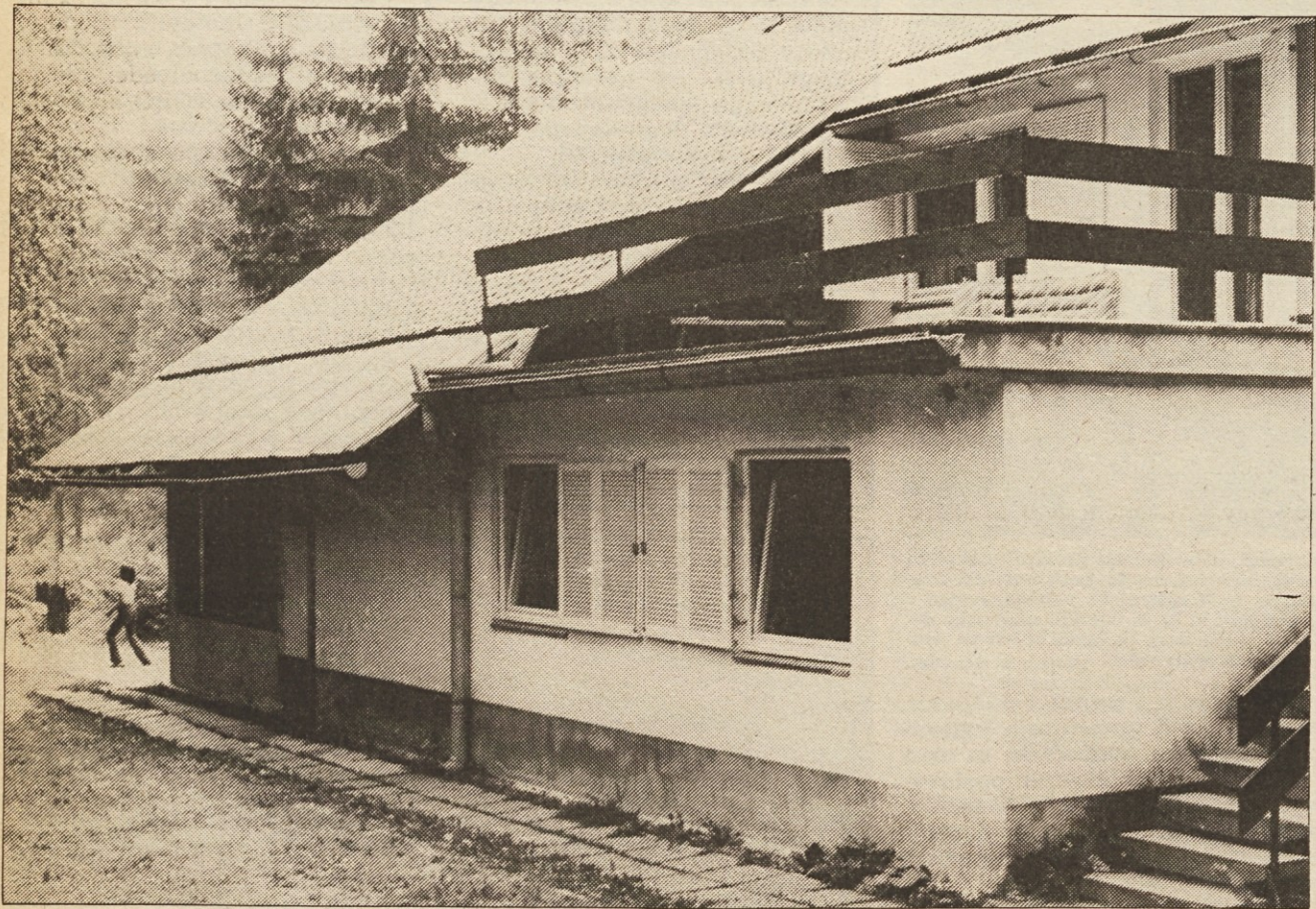
Ta zapis ne more predstaviti tega, kako letujejo vsi Mercatorjevi delavci. Izbrali smo dve značilni vrsti počitnic, v dveh naključno izbranih krajih. Druge organizacije imajo domove, večina počitniške prikolice, nekatere pa niti ene-ga niti drugega, vendar si vsi prizadevajo, da bi njihovi delavci v prihodnje letovali bolje in poceni.

Za konec še tole: morda v reportaži manjka pristno počitniško vzdušje, kajti nihče iz ožjega uredniškega štaba še ni bil na dopustu, zato iz papirja ne morejo »zaveti« opojni mediteranski ali sveži gorski vonji.

Počitniški dom v Dajli, v lasti več organizacij Mercatorja, je priljubljeno letovišče.

Foto Jože Rozman.

V zavetju košatih smrek pod Srednjim vrhom stoji počitniški dom Mercator-Emba.

Foto Jože Rozman

Edvard Gabrovšek

Franc Selan

Foto Jože Rozman

Predstavljamo tajnika in namestnika tajnika notranje arbitraže

Jože Rozman

Notranja arbitraža: kaj, zakaj, kako?

V spremenjenem sporazumu o združitvi v SOZD Mercator, ki je izšel v knjižici junija 1979, člani od 88 do 96, poglavje X, obravnavajo reševanje sporov. Novost, ki jo prinašajo, je organ, ki se je letos pojavil prvič pod imenom notranja arbitraža (arbitr, latinsko: sodnik, izbran razsodnik v kakem sporu). Njegova naloga je, da rešuje morebitne spore med udeleženkami zgoraj omenjenega sporazuma glede »združevanja sredstev in njihove uporabe v nasprotju z določili planov, spore iz medsebojnih poslovnih odnosov v blagovnem prometu in storitvah ter spore v zvezi z dejavnostjo, ki jo temeljna organizacija nanovo uvaja na škodo ene ali več drugih temeljnih organizacij v okviru SOZD...« (89. člen).

Notranjo arbitražo sestavljajo arbitri ter tajnik in namestnik tajnika. V vsaki delovni organizaciji, združeni v SOZD Mercator, so 17. aprila letos izvolili po enega arbitra za dobo dveh let, na 2. seji delavskega sveta OZS 18. 7. 1979 je bil za tajnika izvoljen **Edvard Gabrovšek** iz DO M-Contal, za njegovega namestnika pa **Franc Selan** iz DO M-Sadje zelenjava.

Konkretno spore rešuje notranja arbitraža v obliki senata. Sestavljajo ga predsednik in dva arbitra; vsak udeleženec v sporu določi po enega, ta dva pa sporazumno predsednika. Nihče od njih ne sme biti delavec v tisti delovni organizaciji, ki je udeležena v sporu.

Notranja arbitraža rešuje samoupravne spore po določbah, ki veljajo za postopke pred sodišči združenega dela, druge spore pa po določbah zakona o pravdnem postopku. Natančnejša določila o organizaciji, delu in postopku notranje arbitraže bo opredelil pravilnik o delu notranje arbitraže, ki ga je treba še sestaviti in sprejeti.

V nadaljevanju zapisa želimo predstaviti tajnika in njegovega namestnika oz. njuno mnenje in razmišljanje o bodočem delu notranje arbitraže.

Edvard Gabrovšek: »Arbitraža v sodzu doslej ni reševala veliko konkretnih zadev predvsem zato, ker smo bili še v fazi fizičnega združevanja-pristopanja v sestavljeno organizacijo. To je bilo obdobje, ko smo usklajevali morebitne posamične interese z dogovarjanjem in prepričevanjem.

Organizacije so mnoge svoje specifičnosti obdržale, čeprav so bile v nasprotju s skupnimi interesi. V bodoče to ne bo več mogoče, kar pomeni, da se bodo organizacije morale podrediti dogovorjenim skupnim interesom.

Iz izkušenj, ki jih imam kot podpredsednik izvršnega odbora delavskega sveta SOZD Mercator, lahko rečem, da smo že pri sestavljanju osnutkov samoupravnih splošnih aktov naleteli na nekaj težav, ko se posamezne delovne organizacije niso zlahka odpovedale že omenjenim individualnim interesom. Zato se bomo morali prizadevati za še večjo poslovno disciplino in jo tudi uveljaviti.

Mislim pa, da resnih in večjih problemov ne bo. Pretežna večina organizacij je dokazala, da so pripravljene reševati probleme in se o njih dogovarjati. Prepričan sem, da ne bo veliko sporov, ki bi jih morala notranja arbitraža reševati.

Franc Selan: »Pravilno in smotrno je, da imamo arbitražo v okviru sodza. Že osnutki samouprav-

nih splošnih aktov so bili dobro izdelani, sama obravnava pa je bila dolga, skrbna in natančna. Menim, da prav zaradi tega dosedaj ni prihajalo do sporov in da jih tudi v bodoče ne bo veliko, čeprav bi zaradi pestrosti sodza Mercator lahko pričakovali več težav ali medsebojnih sporov.

Upam, da so v delovnih organizacijah izvolili take arbitre, ki ne bodo upoštevali samo želje in potrebe svojega tozda, ampak bodo pravilno razumeli skupne interese zlasti pri združevanju sredstev. Sedaj je naša prva naloga izdelati pravilnik o delu notranje arbitraže.

Izobraževanje za opravila in naloge obveščanja

Jaro Novak

Slab odziv iz Mercatorja

V mesecu avgustu so tekli v Lipici seminarji, ki so bili namenjeni organizatorjem obveščanja v združenem delu. Njihov cilj: delavcem, katerih skrb je samoupravno komuniciranje v delovnih organizacijah, ponuditi dopolnilno teoretično znanje in na praktičnih vajah svetovati pristop k različnim akcijam za obveščanje v fazah delegatskega odločanja in političnega dogovarjanja.

O šoli za obveščanje v združenem delu

Program šole, ki je bila letos prvič v Lipici, v organizaciji DDU »Boris Kidrič« iz Ljubljane, se je izoblikoval v teku dvajset let, odkar traja pod vodstvom priznane praktila in pedagoga na področju obveščanja v združenem delu, Dušana Rebolja, in pred leti, v organizaciji DU »Tomo Brejc« iz Kranja. Kdor se bo v prihodnosti lotil temeljite in objektivne študije o celovitosti prizadevanj za organizacijo obveščanja v združenem delu v slovenskem merilu, ne bo mogel mimo teh seminarjev, ki so vzgojili ali usmerili vsaj dve generaciji kadrov za naloge in opravila obveščanja v združenem delu. Raziskava bi pokazala, da je bila za večino ključnih delavcev na obveščanju v velikih slovenskih organizacijah ta »šola«, če že ne edina, pa vsaj odločilna priložnost za specializacijo in funkcionalno usposobitev za tako specifične naloge, kakor je obveščanje o združenem delu. Program te šole je upošteval in posredoval večšine za vse profile kadrov v naših službah za obveščanje: od organizatorjev informativnih služb in urednikov glasil - začetnikov, do vodij centrov in tajnikov družbenopolitičnih organizacij - praktikov, vse do oblikovalcev oziroma tehničnih urednikov glasil. Seminarji so

znani med omenjenimi kadri po svojem zgostenem, na prakso naravnanim, aplikativnem programu. Vsak posamični seminarski cikel je osredotočen na dogovorjeno praktično nalogo, ob kateri udeleženci spoznajo in pripravijo zasnove informacijske službe, njenih virov, kanalov in sredstev; spoznajo model samoupravnega sporazumevanja in političnega dogovarjanja ter vlogo informacijske službe in urejanje glasila ali biltena.

Dolga leta so bili ti seminarji tudi edina oblika in način povezovanja in seznanjanja kadrov, ki so s svojim delom pomagali utrjevati položaj in ugled obveščanja v združenem delu. Zаметki aktivov novinarjev - organizatorjev obveščanja v združenem delu, ki danes delujejo po slovenskih regijah, so brez dvoma ti seminarji.

Vse, kar bi bilo treba storiti, je to, da bi ena od institucij, katerih družbena naloga je, skrbeti za izobraževanje teh kadrov, smiselno absorbirala oziroma uporabila že preiskušeni program te šole, ki temelji na osnovah združenega dela in delegatskega odločanja.

V Mercatorju začeli pri strehi

Kaj je pokazal odziv Mercatorjevih organizacij na vabila za te seminarje?

Splošni ljudski odpor in družbena samozaščita

Milan Tatalović

Nič nas ne sme presenetiti in revija »Naša obramba«

V programih akcije »Nič nas ne sme presenetiti« morajo biti, kot piše v prvi številki informativnega priročnika sveta za LO in DS pri predsedstvu RK SZDL »NIČ NAS NE SME PRESENETITI«, med drugim zajete naloge celovitega idejnopolitičnega in strokovnega usposabljanja vseh struktur prebivalstva, usposabljanja vseh družbenih in upravnih organov, družbenih služb in dejavnosti in vodstev družbenopolitičnih in družbenih organizacij za opravljanje nalog v vojni in ob naravnih nesrečah. Težišče akcije mora biti pri tem usmerjeno v politično in strokovno usposabljanje vseh delovnih ljudi in občanov, zlasti mladine v temeljnih samoupravnih skupnostih in združenjih...«

V isti številki omenjenega informativnega priročnika Franc Pogajen, predsednik sveta za LO in DS pri RK SZDL Slovenije piše: »Akcija mora zato vseskozi prispevati k nadaljnjemu usposabljanju delovnih ljudi in občanov ter vseh organiziranih socialističnih sil in prispevati k višji ravni obrambno-samozaščitne sposobnosti celotne družbe...«

Pri političnem in strokovnem usposabljanju vseh delovnih ljudi in občanov pa ima, kot je znano, izredno oomembno vlogo tudi revija NAŠA OBRAMBA. V zvezi s tem je predsednik RK SZDL Slovenije Mitja Ribičič v uvodnem članku letošnje januarske številke NAŠE OBRAMBE takole ocenil pomen te revije za obrambno usposabljanje prebivalstva: »Ta revija je v minulih letih s svojo vsebino in naklado, ki dosega že 120.000 izvodov, postala nepogrešljiv pripomoček pri obrambnem usposabljanju pripadnikov oboroženih sil in vseh dejavnikov ljudske obrambe in družbene samozaščite, vseh delovnih ljudi in občanov. V tem je njen velik, zlasti pa tudi v prihodnje nepogrešljiv delež pri usposabljanju vsega prebivalstva, še posebej mladine, pri krepitvi ljudske obrambe in družbene samozaščite.«

Akcija »NAŠA OBRAMBA v

Kljub dejstvu, da so obvestila o seminarjih za obveščanje dovolj zgodaj dobili v Mercatorju vsi, ki so odgovorni za obveščanje delavcev, je bila z naše strani udeležba praktično nična, posebej s tiste ravni organiziranosti, koder so ta opravila in naloge še dokaj neurejene. Tako slab odziv na seminarje za obveščanje s strani Mercatorja potrjuje ugotovitev centra za obveščanje, da smo sistem obveščanja v sodzu zgradili pri strehi, s konstrukcijo pa nismo dosegli do temeljev. V resnici ne vemo, kako nam ta opravila tečejo v tozdih.

V jeseni se bomo tudi v Mercatorju vključili v razpravo o družbenem sistemu obveščanja in najmanj, kar bomo morali ugotoviti, je to, da sistematično za samoupravno medsebojno obveščanje skrbimo le na ravni sodza ter na ravni nekaterih večjih delovnih organizacij ter tozdov, povečini pa pri teh nalogah in opravilih še zelo improvizirajo, jih opravljajo nestrokovno in niso v službi samoupravnega odločanja in političnega dogovarjanja. Izkušnja pa kaže, da tam, kjer ni razvito obveščanje, ni razvito delegatsko odločanje in politično dogovarjanje.

Center za obveščanje iz svojih izkušenj zaznava veliko potrebo kadrov v naših organizacijah, ki delajo na obveščanju, po dopolnilnem, funkcionalnem izobraževanju. Del teh potreb bomo skušali pokriti z jesenskim seminarjem v organizaciji Centra za obveščanje.

vsako družino« teče že drugo leto in so v nekaterih občinah, krajevnih skupnostih in TOZD doseženi veliki rezultati. TOZD Mercatorja se ne morejo pohvaliti z uspehi, zaradi tega je potrebno tu akcijo poživiti. Nosilci te akcije morajo biti sindikalne organizacije in posamezni rezervni oficirji. V tej akciji je treba angažirati mladinsko organizacijo in organizacijo ZK. Akcijo »NAŠA OBRAMBA v vsako družino« je potemtakem treba v sklopu akcije »Nič nas ne sme presenetiti« izvajati še bolj zavzeto in načrtno kot doslej, v vseh TOZD in delovnih skupnostih. Svoj vrh pa naj letos doseže v dneh pred 30. septembrom. Tega dne bodo v vseh KS, TOZD in DS ugotavljali končne rezultate letošnje akcije »Nič nas ne sme presenetiti«, torej tudi rezultate, ki so jih dosegli na področju političnega in obrambnega usposabljanja delovnih ljudi in občanov, oziroma pri razširjanju revije NAŠA OBRAMBA med delavci in prebivalstvom.

Kako se lotiti oziroma nadaljevati akcijo »NAŠA OBRAMBA v vsako družino« v temeljni organizaciji združenega dela?

V TOZD lahko v okviru akcije »Nič nas ne sme presenetiti« veliko storijo na področju političnega in strokovnega usposabljanja svojih kolektivov, zlasti z razširjanjem NAŠE OBRAMBE med člani delovnih kolektivov. Nosilci akcije, kakor smo omenili, so sindikati ob podpori mladine in rezervnih vojaških starešin, članov delovnega kolektiva. TOZD bodo v tem smislu delovale v dveh smereh:

Vsaka TOZD bo morala biti naročena na toliko izvodov NAŠE OBRAMBE, kolikor jih potrebuje za svoje organe (odbor za LO in DS, sindikalna organizacija, mladinska organizacija, civilna zaščita, narodna zaščita itd.) oziroma za njihove člane. Plačnik za te izvode je TOZD.

V okviru akcije »Nič nas ne sme presenetiti« bi bilo treba ugotoviti, kdo izmed članov delovnega kolektiva (oziroma članov njihovih družin) že prejema NAŠO OBRAMBO, vse druge pa bi bilo treba pridobiti za nove naročnike in njihove naslove (stalno bivališče) dostaviti upravi revije. Ta jih bo vključila med redne naročnike, o tem pa bo obvestila tudi TOZD, ki naj v seznamu navede, kdo je plačnik; ali je to TOZD ali posamezniki.

Čim več novih naročnikov bo pridobljenih v delovnih organizacijah in čim prej bo to storjeno, tem lažje nalogo bodo imeli v krajevnih skupnostih pri pridobivanju novih naročnikov iz vrst preostalih krajanov oziroma družin, ki še niso naročene na revijo.

Žeja

Foto Jaro Novak

Kratek zapis o »Jelši«

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

Potujoča trgovinica v osrčju Kozjanskega

Kozjansko, eno najrevnejših področij v Sloveniji, je hkrati, lahko bi rekli, tudi eno najbolj nesrečnih področij. Pred leti je hud potres napravil veliko škodo. Zadnja leta pa kmetom in vinogradnikom neusmiljeno kroji usodo toča.

In na tem področju, v osrčju Kozjanskega, živi in dela najmlajša delovna organizacija v sestavu SOZD Mercator, »Jelša«.

»Mercator – Jelša pokriva 330 kvadratnih kilometrov terena. Na tem območju živi 33.000 prebivalcev. Občina je manj razvita, saj je med 60 slovenskimi občinami po narodnem dohodku komaj na 57. mestu.« To mi je v začetku pogovora povedal Miloš KLANJŠEK, direktor.

Delovna organizacija Mercator – Jelša je enovita in se ukvarja s trgovino na drobno, postranska dejavnost pa je tudi gostinstvo. Na svojem področju ima 49 prodajalnih, od tega nekaj tudi v večjih krajih, kot so Šmarje pri Jelšah, Rogatec, Kozje in Rogaška Slatina. Veliko prodajalnih, majhnih seveda, pa je po oddaljenih vasih in zaselkih. Te prodajalne pač morajo biti zaradi osnovne preskrbe prebivalstva, čeprav poslujejo na robu rentabilnosti.

Ko sem se v juliju mudil na Kozjanskem, sem obiskal več Jelšinih trgovin. Naj povem, da ima precej novih objektov, ki so bili zgrajeni v zadnjih letih. To so povečini nizke gradnje, pri katerih so uporabljene tri vrste gradbenega materiala. To so beton, opeka in les. Te tipske prodajalne so že na videz nekaj posebnega in prav prijetne; so pa tudi sodobno opremljene, prostorne in udobne.

V »Jelši« združuje delo 286 delavcev, ki se na vso moč trudijo, da bi čimprej odpravili vse hude posledice potresa. Takrat so namreč utrpeli škodo, ocenjeno na skoraj dve milijardi dinarjev.

Za sanacijo prizadetih objektov je glavni projekt pripravljen. S pomočjo SOZD Mercator in krediti

bank pripravljajo velike načrte. Za potrebe tehnične trgovine v Rogaški Slatini nameravajo zgraditi nov objekt, s približno 1000 kvadratnimi metri površine. Sedanja blagovnica v tem kraju ne ustreza več življenjskemu utripu časa. Posebno težavno je v samopostrežbi, ki na pičlih 100 kvadratnih metrih prodajne površine ustvari za okrog 400 milijonov din. prometa.

Skupaj z Ljubljansko banko in PTT bodo v spominskem parku Kumrovec – Trepče postavili poslovno trgovski objekt, koder bodo uredili samopostrežno prodajalno z bifejem.

Vse te investicije terjajo velika sredstva. Ker so potrebe vedno večje od možnosti, predstavlja to za »Jelšo« težko in odgovorno nalogo. Morda bi se s katero od ostalih delovnih organizacij, združenih v SOZD Mercator, načrti kolektiva M-Jelše hitreje in lažje urešili.

Prav v tistem času, ko sem se mudil na Kozjanskem, so v Podčetrtku, znanem turističnem in zdraviliškem kraju, odprli prenovljeno prodajalno. To je sicer majhna, a prikupna samopostrežnica, ki razen živil in gospodinjskih potrebščin ponudi tudi galanterijo, pa nekatera orodja, barve in lake. S tem je ta kraj pridobil precej, kajti stara, klasična prodajalna ni več ustrezala. Zanimivo pa je to, da kljub adaptaciji krajani niso ostali brez trgovine. V Jelši so iznajdljivi in imajo nekaj, česar drugje v Mercatorju ni. To je avtobus, preurejen v potujočo samopostrežnico,

ki je opremljena s hladilnimi napravami. Ta priločna trgovina služi svojemu namenu takrat, ko katero od prodajalnih prenavljajo. Po potrebi avtobus zapelje občasno tudi v oddaljene naselja. Še posebno veliko vlogo pa je opravljal po potresu.

Tako kot je to značilno za trgovino drugod, so tudi v »Jelši« v pretežni meri zaposlene ženske. Več kot 80% jih je, in med njimi mnoge uhajajo iz tega poklica v administracijo, ki ponuja večje osebne dohodke. V zadnjih letih je tudi sila težko pridobiti učence za trgovino. Teh je bilo še pred nekaj leti celo preveč. Za primer naj navedem tole: letos so razpisali 20 učnih mest in so s težavo dobili 18 prijav. Še pred tremi leti pa se je na 17 razpisanih mest prijavilo tudi do 50 kandidatov.

To je na kratko tisto, kar sem si zapisal ob obisku v »Jelši«. Težava imajo veliko. Potres, ki je pred nekaj leti to področje hudo prizadel, je terjal temeljito obnovo. Zato je po svojih močeh poskrbel seveda tudi trgovina. Zdaj so si ljudje opomogli: popravili so domove, jih na novo opremili. Zdaj trgovina čuti drugo stran tega uspeha: promet usiha.

In kot nalašč je prišlo v nekatere vinogradniške kraje novo zlo: toča je pred kratkim uničila ves pridelek. In tako bo revščina še večja, trgovec pa bo prodal še manj. Skrbi ne samo trgovce v Vučanju in drugih vaseh, pač pa tudi druge delavce v Jelši, pa prebivalce. Potrebna bo spet pomoč. In kdo bo pomagal?

Avtobus-potujoča prodajalna.

Foto Mile Bitenc.

4. zbor aktivistov in borcev NOV Proslava bo pri »Podmornici«

Petnajstega septembra 1979 bo na Brdu pri Ljubljani pri »Podmornici«, v skladiščnih prostorih delovne organizacije Utensilia, četrto srečanje aktivistov OF in borcev NOV Notranjske ter delovnih ljudi in občanov viške občine in mesta Ljubljane. Doslej so bile proslave vsako drugo leto v občinah Cerknica, Logatec in Vrhnika. Letošnje srečanje organizira občina Ljubljana-Vič-Rudnik.

Slavnostni govornik bo Andrej

Petelin, predsednik odbora notranjskih aktivistov in borcev, za njim bodo v kulturnem programu nastopili pevski zbori iz notranjskih občin, godba JLA in člani Slovenskega narodnega gledališča. Po proslavi bo zabavni program.

Novica naj bo hkrati tudi vabilo za udeležbo na proslavi, združeno morda s prijetnim spreedom v neposredno bližino Ljubljane.-JR

MIP na Ptuju prejela plaketo

Kristina Antolič – M-Izbira – Panonija, TOZD
Maloprodaja Ptuj

Najzgodnejši na Ptuju

Osmi avgust smo si občani ptujske občine izbrali za svoj praznik kot spomin na zadnji junaki boj slovenjgoriške – Lachove čete. Letos, ko praznujemo jubileje partije in sindikatov, so bile proslave po vseh krajih ptujske občine.

Konferenca osnovnih organizacij zveze sindikatov DO Mercator-Izbira – Panonija Ptuj je 7. junija 1979, sprejela sklep, s katerim je predlagala komisiji za odlikovanja in priznanja skupščine občine Ptuj, da se DO M-Izbira – Panonija Ptuj podeli plaketa za uspehe, dosežene na področju gospodarstva. Pri predlogu smo posebej poudarili uspele združitev obeh delovnih organizacij in vlogo nove organizacije v razvoju trgovine v ptujski in sosednjih občinah v severovzhodnem delu Slovenije ter aktivnost osnovnih organizacij ZK, OOSZ in ZSMS in uspešnost dela odgovornih delavcev.

Odrednja proslava praznika občine Ptuj je bila v Halozah, v krajevni skupnosti Dolena, kjer ima naš toz Maloprodaja svojo poslovno enoto.

Plaketo občine Ptuj je podelil predsednik skupščine občine Ptuj, dr. Cvetko Doplihar; v imenu DO M-Izbira – Panonija jo je prevzel direktor DO, Franc Tomanič.

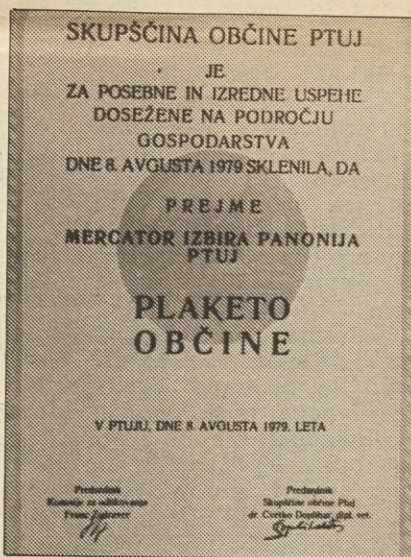
Pohvaliti se moramo, da smo bili edina DO, ki je prejela plaketo za posebne in izredne uspehe, dosežene na področju gospodarstva.

skupnosti ter izbira delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

Področje odnosov pri razporejanju dohodka in čistega dohodka ter delitev sredstev za osebno in skupno porabo delavcev so delavci uredili

Priglasitev konstituiranja sodišču

Ob koncu meseca julija smo priglasili registrskemu sodišču v Mariboru vpis konstituiranja delovne organizacije Mercator Izbira Panonija Ptuj s temeljnimi organiza-

Naj se predstavimo

Anton Janžekovič – M-Izbira – Panonija, Ptuj

Konstituirana nova delovna organizacija na Ptuju

Delavci TOZD v sestavi delovnih organizacij Mercator Panonija Ptuj in Trgovskega podjetja na veliko in malo Izbira Ptuj so na referendumu 25. oktobra 1978 sklenili samoupravni sporazum o združitvi delovnih organizacij. Z združitvijo sta prenehali obstajati obe delovni organizaciji in je nastala nova delovna organizacija Mercator Izbira Panonija Ptuj. Koncem meseca februarja 1979 je Temeljno sodišče v Mariboru, enota v Mariboru tudi vpisalo v sodni register prenehanje bivših delovnih organizacij in organiziranje z združitvijo nastale nove delovne organizacije.

Organiziranje TOZD

Nova delovna organizacija je imela po združitvi status enovite delovne organizacije. Takšna organizacijska oblika je že mesec dni po združitvi doživela spremembo. Delavci delovne organizacije, ki so delovna celota, so na zborih delavcev ocenili, da so podani pogoji za organiziranje treh TOZD, ter na referendumu 27. novembra 1978. sprejeli sklepe o organiziranju TOZD. TOZD so bile organizirane v naslednjih delih delovnega procesa:

- poslovnih enotah (prodajalnih), ki opravljajo trgovanje na drobno ter servisnih dejavnostih – TOZD Maloprodaja;
- poslovnih enotah (skladiščnih), ki opravljajo trgovanje na debelo in dostavo blaga s prevoznimi sredstvi – TOZD Veleprodaja;
- Zaščita Kidričevo in Krojaštvo Moda Ptuj, ki proizvaja zaščitna sredstva in opremo za varstvo pri delu ter izdeluje tekstilno konfekcijo in oblačila po meri – TOZD Zaščita.

Po številu delavcev (niso vključeni učenci v gospodarstvu) je največja TOZD Maloprodaja, v kateri združuje delo 700 delavcev, v TOZD Veleprodaja 300, v TOZD Zaščiti pa 135.

Sprejem samoupravnih splošnih aktov konstitutivnega značaja

Po organiziranju TOZD so delavci TOZD v začetku meseca junija sprejeli naslednje samoupravne splošne akte:

- samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD,
- statut TOZD;
- samoupravni sporazum o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti med TOZD;
- samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo;
- samoupravni sporazum o poznejši združitvi v SOZD Mercator.

K samoupravnem sporazumu o poznejši združitvi Mercator Izbire Panonije n. sub. o. v SOZD Mercator n. sub. o. je že dal v mesecu juliju soglasje tudi delavski svet SOZD.

Oblikovanje samoupravnih organov

Koncem meseca junija so delavci in učenci v gospodarstvu izvolili delavske svete novoorganiziranih TOZD in delovne organizacije. Delavski sveti so imenovali individualne poslovodne organe – direktorje TOZD, glavnega direktorja DO in njegovega namestnika. S

tem je bilo končano konstituiranje TOZD in delovne organizacije.

Istočasno s volitvami delavskih svetov so delavci izvolili tudi skupno disciplinsko komisijo, arbitre za notranjo arbitražo delovne organizacije in odbore samoupravne delavske kontrole v TOZD in DO.

V teku so tudi evidentiranja za imenovanje članov kolegijskih izvršilnih organov DS TOZD in DO oziroma so bili nekateri teh organov že imenovani.

Organiziranje delovne skupnosti

S sklenitvijo samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo je bila podana pravna podlaga za oblikovanje delovne skupnosti. Koncem junija je 144 delavcev, ki opravljajo dela skupnega pomena za TOZD v sestavi DO Mercator Izbira Panonija, sprejelo z osebnim izjavljanjem na zboru delavcev sklep o organiziranju delovne skupnosti. Dela skupnega pomena, ki jih opravlja delovna skupnost, so administrativno-strokovna pomožna in tem podobna dela skupnega pomena in strokovna dela skupnega pomena, in sicer:

- finančno računovodska dela;
- samoupravna, kadrovska in splošna dela;
- razvojno – organizacijsko planska dela;
- dela pravno strokovne narave in zastopanja;
- komercialna dela;
- elektronska obdelava podatkov.

Delavci delovne skupnosti so po organiziranju delovne skupnosti sklenili samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev in sprejeli statut delovne skupnosti. V postopku so tudi volitve oziroma imenovanja organov delovne

Blagovnica v Ljubnem v Savinjski dolini, v sestavu tozda Grmade, je zgrajena v alpskem slogu in z rožami okrašena nudi prijeten pogled domačinom in turistom.

Foto Jože Renar.

Iz naših kolektivov

Jože Renar – M-Rožnik, TOZD Grmada

Velik uspeh v skupnem delu

Kolektiv nekdanje TOZD Jelka iz Gornjega grada, sedaj v sestavu TOZD Grmada, je v času od združitve do danes dosegel izredno dobre gospodarske uspehe in s tem po svoje dokaj pripomogel k stabilizaciji našega gospodarstva in k uspehu tozda kot celota.

Z istim številom zaposlenih je v roku dveh let dvignil promet od 275.237,81 din v 1976. na 502.329,76 din v 1978. letu, t.j. za 82,5 odstotka. Res je, da je v teh zneskih tudi inflacija, toda če računamo, da je ta rasla po stopnji 20% na leto, znaša skupaj za dve leti 40%. Iz tega je razvidno, da se je storilnost kolektiva v Gornjem gradu v dveh letih skupnega poslovanja dvignila za 42,5 odstotka.

Tak dvig storilnosti v naši stroki, v kateri del ni mogoče mehanizirati ali pa v zelo majhnem obsegu, je resnično velik.

Pri tem dvigu so se še posebej izkazali kolektivi naslednjih poslovalnic:

Naziv prodajalne	Promet		Odst. povečanja
	1976	1978	
1 Okonina	868.526	1.441.306	66%
2 Šmartno ob Dreti	2.432.235	4.702.710	93%
3 Blagov. Ljubno	5.368.278	12.856.610	139%
4 Bife Ljubno	354.800	1.030.500	190%
5 Železn. Ljubno	2.098.835	5.836.245	278% itd.

Skratka, človek se resnično sprašuje, kako so to dosegli. Marsikdo me je že vprašal: »Kaj je v vašem Gornjem gradu, da so postali tako pridni?« Odgovor je zelo kratek in jase: ves sistem nagrajevanja – smo preusmerili in z mezdni odnosov smo prešli na sistem dela, kot ga določa zakon o združenem delu. Pred združitvijo so imeli vsi zaposleni fiksne, še več, uravnilovsko postavljene plače, saj so imeli vsi poslovodje, ne glede na obseg in odgovornost dela nesprenmenljive plače.

Takoj po združitvi smo uveljavili nova načela in jih tudi vseskozi izvajali: kdor več dela, tudi več prejema.

Opisani rezultati so ponovno potrdili, da s pravilnim nagrajevanjem lahko še znatno dvignemo storilnost in ustvarjamo tudi vsestranske pogoje za boljše gospodarjenje, kar je naš končni cilj; delavci samo razmišljajo, kako bodo povečali promet, dohodek, čisti dohodek in istočasno zmanjšali stroške. Ta izkušnja nas navaža, naj analiziramo v vsakem tozdu, delovni organizaciji in sozdu sistem nagrajevanja. Pogledimo vse negativne in pozitivne elemente, saj jih je v vsakem nagrajevanju žal, še dosti. To delo ni lahko. V to, kot stalni proces dela, se morajo aktivno vključiti vsi organi delavskega in družbenega samoupravljanja na vseh ravneh, podprti z vsemi delavci.

Kot rečeno, to ni enkratno dejanje in prepričan sem, da bo še dolgo trajala borba za bolj pravilno vzpodbudno nagrajevanje in da je to hkrati tudi ena izmed najbolj uspešnih borb za tako željeno stabilizacijo.

Na vsak način je kolektiv tozda Grmada v Gornjem gradu napravil korak naprej. Prav bi bilo, da bi takih in večjih korakov pri Mercatorju napravili še več.

Posebnost metliškega Mercatorja je bencinska črpalka, ki pa so ji šteti dnevi.

Mercatorjeva ulica – Mercatorjeva ulica

Mile Bitenc

Cesta bratstva in enotnosti v Metliki

Rubrika je še zelo mlada, a je med bralci postala priljubljena. Ko je v pretekli številki iz objektivnih vzrokov izostala, smo dobili več vprašanj, zakaj. Metličani pa so celo posebej želeli, da se tokrat sprehodimo po prodajalnah v njihovi oranžni ulici. Zato danes predstavljamo prodajalne ob Cesti bratstva in enotnosti.

Vijugasta cesta, klančki gor in dol preko Gorjancev, in že smo iz Novega mesta v Metliki. Majhen kraj ob Kolpi je to, lučaj od sosednje republike Hrvatske. Zato se tudi glavna cesta, ki vodi naprej k sosedom, imenuje Cesta bratstva in enotnosti. Tu je tudi večina vseh prodajal, bifejev in drugih lokalov v kraju. Na nekaj sto metrov je kar devet prodajalnih mest, ki nosijo oranžni »M«.

V Metliki domuje tozd »Metlika« (M-Rožnik). Ta tozd se bavi s trgovino na drobno, kupcem pa postreže v 14 prodajalnah. Večina jih je v samem mestu ob glavni cesti.

Sprehodili se bomo po teh trgovinah in jih predstavili. Vendar naj takoj na začetku opozorim na posebnost, ki jo imajo v Mercatorju samo Metličani. To je

Bencinska črpalka

ki v Metliki polni jeklene konjičke že od leta 1958. Takrat je bil avtomobilski promet v primerjavi z današnjim seveda še zelo majhen, prav tako tudi promet na črpalki. Zgradili so jo iz lastnih sredstev. Vendar so objekt kasneje, ko se je pokazala potreba po večji prodaji goriva, predali Petrolu. Tako je zdaj bencinska črpalka v Metliki sicer last Petrola, Mercator pa jo ima v najemu. Vendar so tej črpalki, ki nosi ime Bencin, dnevi šteti. Prav zaradi tega, ker leži v samem mestu, stisnjena ob glavno cesto

in hiše, vse večjemu prometu ni več kos. Že v naslednjih letih bodo Metličani in drugi svoje avtomobile napajali na novi, večji črpalki, ki jo bo postavil Petrol.

Povprašal sem, kako se omejitve v prometu in podražitve goriv odražajo na prodaji. Tovariša FRANCKA KRIŽ, računovodkinja, mi je povedala, da je bil prvi mesec po omejitvi promet manjši za 4 odstotke. Toda v juniju se je spet dvignil na ustaljeno raven, vendar to na račun večjega prometa tujih turistov, ki preko Metlike hite k morju.

Še nekaj: črpalka je odprta vse dni v tednu, dnevno po 14 ur. Zaposlenih je 5 delavcev. Povprečna prodaja pa je takšna: 53000 litrov tekočih goriv (brez kurilnega olja in maziv – številčnih podatkov, žal, nisem dobil) na zaposlenega.

Samopostrežba z bifejem

na koncu Metlike je edina samopostrežna prodajalna v kraju, zgrajena pa je bila pred enajstimi leti. Zdaj več ne ustreza potrebam kraja, saj je postala premajhna in pretesna. Promet je zelo velik, še posebno ob četrtek, petek in sobotah dopoldne. Nasprotno pa je prve dni v tednu v tej prodajalni manj kupcev. Omenil sem že, da ima samopostrežba tudi bife. V kuhinji bifeja pripravljajo cenene tople obroke za dopoldansko malico. Tod se hranijo tudi delavci tozd Metlika.

Metliška blagovnica, tudi za potrebe majhnega kraja že premajhna. Foto Mile Bitenc.

Bife delikatesa

je prodajalna v strogem centru Metlike, ob avtobusni postaji. Zato ni potrebno posebej poudarjati, da je predvsem takrat, ko je močnejši avtobusni promet, promet izredno velik. Ob teh »konicah« se sploh v bifeju obiskovalcev kar tare, čeprav bife razen pijač in kave ne ponudi ničesar več. Za primerjavo z bifejem ob samopostrežbi pa tole: dosega precej večji promet.

Tehnična trgovina

prodaja razen bele tehnike in gospodinjskih strojev tudi kolesa, motorje in rezervne dele zanje in za avtomobile. Promet je sicer zadovoljiv, vendar pa so kupci iz one strani Kolpe že negodovali zaradi višjih cen. No, k temu naj pripomnim sledeče: na cene vplivajo različne stopnje republiškega prometnega davka na tovrstne artikle. Pa še to: kljub veliki konkurenci pri prodaji takšne vrste blaga, promet kar solidno raste.

Blagovnica

je bila zgrajena (pravzaprav preurejena) leta 1966 iz skupnih sredstev in je prvi večji uspeh po integraciji v Mercatorju leta 1964.

Preuredili so jo iz nekdanjega gospodarskega poslopja in hlevov. Danes je postala že pretesna in ne zadovoljuje potreb kupcev. Žal v sami hiši ni možnosti razširitve prodajnih prostorov.

V srednjeročnem načrtu tozda Metlika je zapisano, da bodo v bližini sedanje samopostrežbe v novi trgovsko poslovni stavbi uredili velik in sodobno opremljen prodajni prostor za novo blagovnico. Računajo, da bodo v gradnjo pričeli v začetku leta 1981. V planu so predvideli, da bodo v zadnjem obdobju 5-letke že poslovali v novi blagovni hiši. Seveda bodo tudi izpopolnili asortiman blaga, tako, da bo ime blagovnice zares upravičeno. Zdaj v stari blagovnici v Metliki prodajajo le pohištvo za opremo stanovanj, stavbno pohištvo, talne obloge ter tekstil in konfekcijo.

Železnina

je prodajalna, ki je od vseh najbolj zastarela, posluje pa v zelo tesnem prostoru. Sicer imajo še posebej (na drugem mestu) skladišče za gradbeni material in druge izdelke.

Vendar pa se prodaji železnine in gradbenega materiala obetajo lepši časi. Metličani imajo že pripravljene načrte, odobreni pa so tudi krediti, za maloprodajno skladišče, ki bo nadomestilo tudi prodajo gradbenega materiala in stavbnega pohištva. Gradnja se bo začela še letos, v novem objektu pa bo na voljo predvsem velik prodajni prostor za prodajo osnovnih živilskih proizvodov.

Sadje – zelenjava

ima prav takšne težave, kot vse tovrstne trgovine malodane povsod. Pravijo, da je blaga premalo na izbiro, kakovost pa je največkrat slaba. Večkrat se zgodi, da naročenega blaga sploh ni in tako je negodovanje kupcev še večje.

Manufaktura – galanterija

je trgovina s tekstilom, ki posluje v stavbi, koder ima TOZD Metlika svojo upravo. Tod lahko postrežejo z lažjo konfekcijo, ponudijo metrsko blago, pa tudi nekaj kozmetike, okrasnih predmetov in bižuterije. Vendar pa je za večjo izbiro prodajni prostor, žal, premajhen.

Ostane nam še prodajalna, ki nosi ime

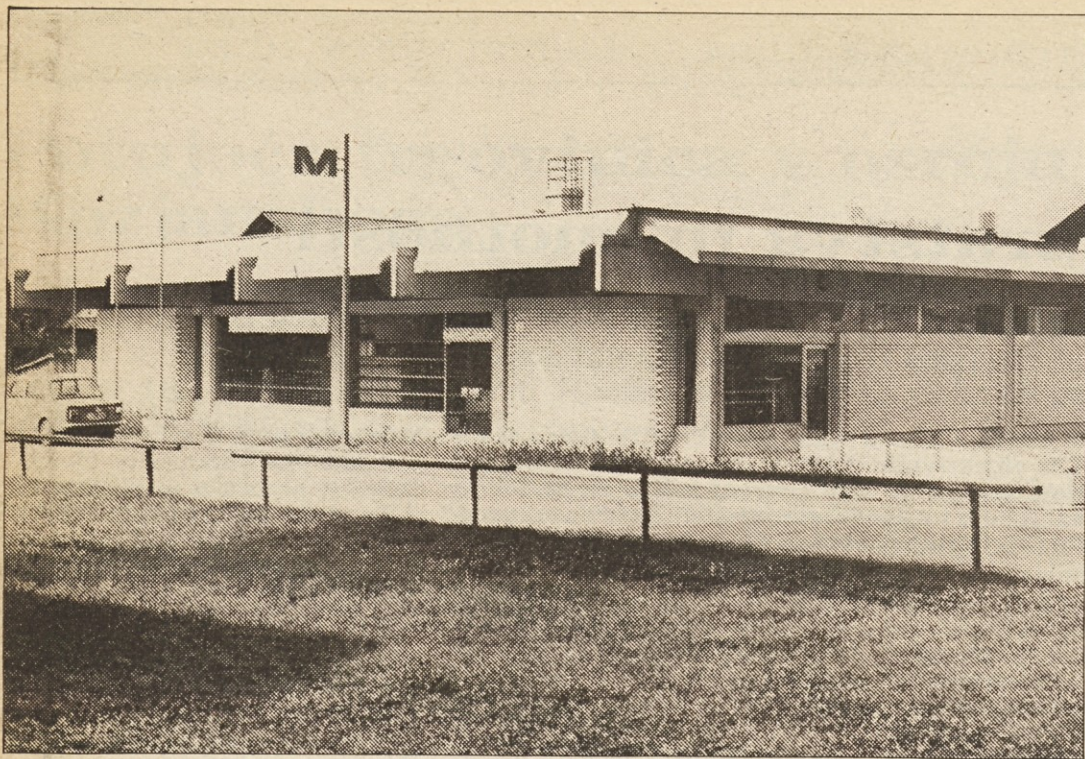
Špecerija – steklo

Tu prodajajo prehrabeno blago in gospodinjske potrebščine, pa izdelke ribniške domače obrti, steklo, porcelan in keramiko ter izdelke iz plastike.

Tako, sprehodili smo se po Mercatorjevih trgovinah v Metliki, po Mercatorjevi ulici, kjer dobite lahko vse, od živil, galanterije in konfekcije, pa do gradbenega materiala in opreme za stanovanje. Še tole so mi povedali Metličani: pri njih kupljeno blago pripeljejo tudi na dom. Če je kupec blizu (do 3 km), dostave ne zaračunajo, za vsak nadaljnji kilometer pa je treba plačati štiri dinarje in pol.

V prihodnji Mercatorjevi ulici se bomo sprehodili po Gornji Radgoni. Obiskali bomo blagovnico, dve samopostrežbi, trgovino za železnino in tehnično blago. Morebiti nas bodo poklicali še iz katerega drugega, oranžno razsvetljenega kraja.

Foto Mile Bitenc.

Pred 14 dnevi odprta moderna samopostrežnica v Vnanjih goricah pri Ljubljani

Trgovska ponudba v Vnanjih Goricah večja in boljša

Center za obveščanje

Nova samopostrežnica tozda Dolomiti

V sredo, 15. avgusta, so v Vnanjih Goricah pri Ljubljani odprli novo samopostrežno trgovino tozda Dolomiti, ki je v sestavu delovne organizacije Mercator-Rožnik iz Ljubljane.

Stara trgovina je bila zaradi hitro naraščajočih potreb vseštevilnejših okoliških kupcev občutno premajhna, še manj pa so bile z njo zaradi neprimernih delovnih pogojev zadovoljne prodajalke.

Nova samopostrežna trgovina je bila zato dolgoletna želja vseh v krajevni skupnosti Vnanje Gorice, ne nazadnje tudi trgovskih delavcev, ki so želeli potrošniku ponuditi več blaga ob boljših uslugah.

Prvi razgovori o gradnji nove trgovine so se začeli že leta 1974. Naslednje leto so odkupili zemljišče in izdelali lokacijsko dokumentacijo, za kaj več pa ni bilo ne denarja ne časa. Sklep o začetku gradnje je delavski svet tozda Dolomiti sprejel marca 1978, Novembra istega leta je SGP Grosuplje s svojimi kooperanti začelo graditi samopostrežnico in jo dokončalo v desetih mesecih. Predračun je znašal 14 milijonov in ni bil presežen, kar je dandanes redkost.

Ljubljanska banka – gospodarska banka je prispevala 70 odstotkov

sredstev, ostalo pa so lastna in združena sredstva Mercatorja. Skupna površina novega objekta je 508 m², od tega zavzema 200 m² samopostrežni del, 41 m² bife, ostalo pa so skladišni in pomožni prostori. Idejni in glavni projekt so izdelali v projektivnem biroju tozda Investa iz delovne organizacije Mercator – Velepreskrba.

Skromne svečenosti ob otvoritvi nove trgovine so se udeležili predstavniki občinske skupščine Ljubljana Vič-Rudnik, krajevne skupnosti Vnanje Gorice, sozda Mercator in delovne organizacije Mercator-Rožnik, predstavniki izvajalcev in projektatov in drugi povabljeni ter okoliščani, ki jim je naprej spregovoril direktor tozda Dolomiti, Ludvik Čampa, za njim pa še predsednik izvršnega sveta SO Ljubljana Vič-Rudnik, Franc Martinec. Predsednik krajevne skupnosti Vnanje Gorice, Franc Sifr, je nato prerezal trak in povabil nestrane gospodinje na prve nakupe.

Besedilo in slike Jože Rozman

Delovni kolektiv nove trgovine v Vnanjih goricah z direktorjem tozda Campom.

»Malokdaj zaidemo mednje«

Pod tem geslom želimo v stalni rubriki spremljati delo, načrte in napore tistih številnih naših poslovnih enot, ki so v polpreteklem razvoju organizacije ustvarjale pojem Mercatorja in so še danes značilne za njegovo maloprodajo. To so trgovine in trgovinice, njihove delavke in delavci, v odročnejših krajih ali skritih manj opaznih prodajalnah, ki pa so za okoliške krajanje še vedno glavni vir preskrbe in kjer se ustvarja sodba o našem delu. Te delavke in delavci so naši zvesti bralci, morebiti celo pozornejši od tistih v velikih kolektivih in bi bilo krivično, ko bi jih zanemarili.

Malokdaj zaidemo mednje ● Malokdaj zaidemo mednje

Mile Bitenc

Sadje zelenjava na Gosposvetski 13 v Ljubljani

Roko na srce: o blagovnicah, velikih samopostrežnicah in drugih prodajalnah pogosto pišemo, pozabljamo pa na nekatere manjše prodajalne. Res, bolj poredkoma zaidemo vanje. Vendar bomo odslej skušali odpraviti tudi to napako. Tokrat smo stopili skozi vrata na Gosposvetski 13 v Ljubljani.

Ljubljančani pogosto hitimo mimo. Kar pozabljamo, da je v hiši, ki nosi številko 13, prijetna in lepo založena prodajalna M-Sadje zelenjave. Stiska se ob koncu znanega Kolizeja, njen drugi sosed pa je Delavski dom.

Sicer precej neugledna zunanost, s starinskimi izložbenimi okni, res ne daje vtisa, da je na oni strani vrat povsem drugače. A kdor misli tako, nima prav. Trgovinica je sicer majhna, a prijazna.

met večji. Vendar pa skrbimo, da je izbira sadja in zelenjave vedno čim bolj pestra.

In to je res; vsaj tisti dan, ko sem obiskal to prodajalno, je bilo tako. Sicer pa je tu poletje. Čas, ko je zelenjave, pa tudi nekaterih vrst sadja, na pretek. Na policah so imeli papriko, paradižnik, česen in čebulo, solato, bučke, kumare, zeljnate glave in fižol, pa tudi lepo sadje: jabolka, hruške, breskve, marelice, lubenice, slive, belo in

Ves čas je v tej stroki, ki jo je tudi močno vzljubila.

»Kjerkoli sem bila, sem bila zadovoljna. Spominjam se časov iz pred dvajsetih let. Takrat sem bila na Titovi 20. Imela sem veliko »svojih« strank. In prav prijeten občutek je, ko se zdaj stopajo skozi naša vrata. To je ostalo, marsikaj pa se je spremenilo. Prodajne police so vedno bolj založene z južnim sadjem, pa s pijačami, specerijskim blagom. In marsikaj se mora še spremeniti. Obljubljajo, da bodo prodajalno še letos polepšali. Treba je prebeliti, obnoviti tla in spremeniti zunanji videz. Mikavnejša izložba bi pritegnila v prodajalno še več kupcev.«

Da, potem bi bil promet še boljši. Sicer pa plan že zdaj, ko je določen za 18 starih milijonov mesečno, presežejo. Tako se tudi izplača, saj so potem tudi kuverte debelejšše. Tisti dan, ko sem jih obiskal, so že ob enajstih dopoldne naštele več kot pol milijona....

Zapisal sem že, da imajo med kupci veliko stalnih strank iz okoliških hiš. V nakup pa pogosto prihajajo tudi številni tujci, predvsem tisti, ki so gostje v sosednjem hotelu Lev.

Med tem ko sem v trgovini zbiral gradivo za tale zapis, so se izmenjali mnogi kupci, med njimi celo Italijani in Madžari.

Tisto dopoldne je poslovodkinji Nežki pomagala Milena Bokavšek, ki je še učenka. Doma je s kmetije na Brezovici. Doma imajo tudi njive in sadovnjake in od tod izvira tudi želja, da je stopila za prodajni pult trgovine s sadjem in zelenjavo.

Nisem jih več hotel motiti pri delu. Še fotografski posnetek, in odšel sem. Ostal pa je dober vtis o prodajalni na Gosposvetski 13: o prijaznih dekletih za pultom in lepo izbiri sadja in zelenjave.

Vidite: včasih je tudi številka 13 srečna!

Iz prodajalne Sadja zelenjave na Gosposvetski ulici v Ljubljani. Na sliki Nežka Gros in učenka Milena Bokavšek. Foto Mile Bitenc.

Tako, kot tudi Nežka, Olga in Milena, ki strežejo za pultom.

Sadje in zelenjava sta seveda glavni predmet poslovanja. Vendar to lahko kupite tudi marsikaj drugega, kar potrebujete v gospodinjstvu: od moke, makaronov, olja in kisa, do pijač, sladkarij, kave...

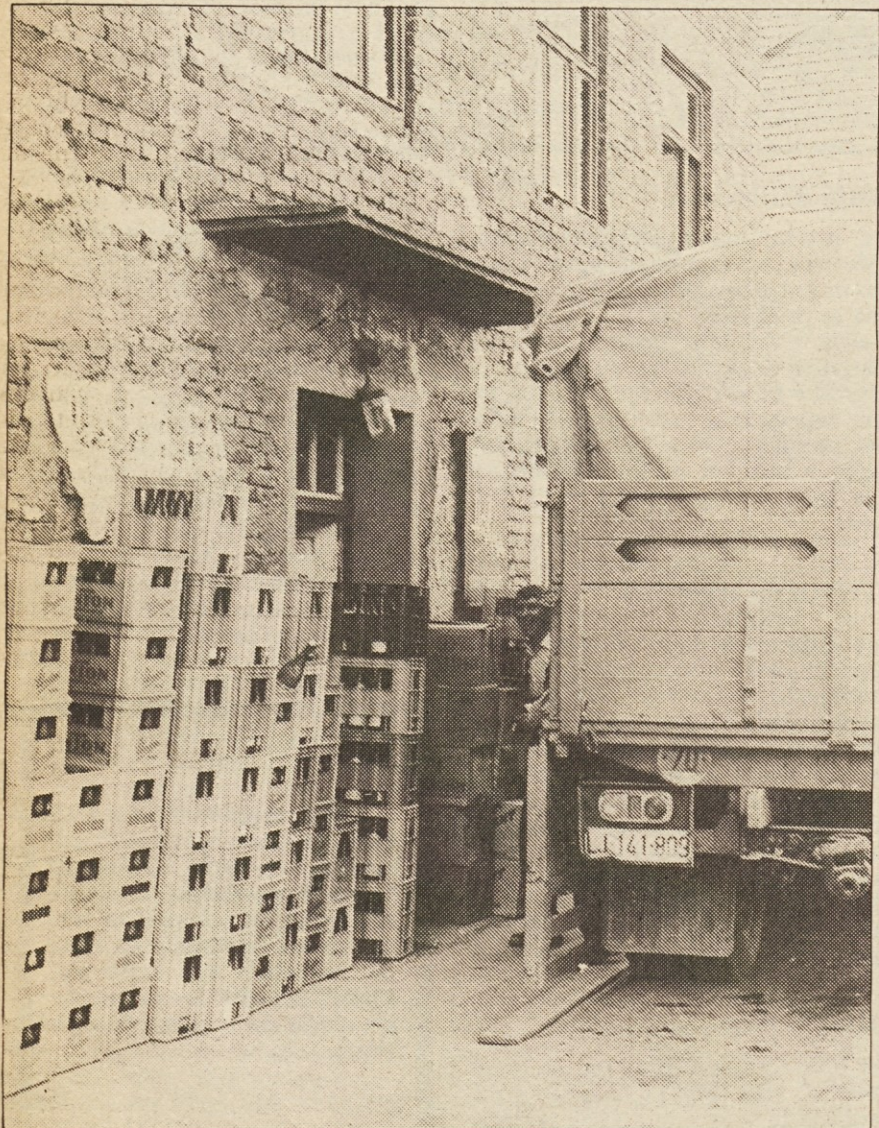
»Pred desetimi leti smo res prodajali le sadje in zelenjavo,« je prijazno povedala poslovodkinja, Nežka Gros.

»Zdaj je drugače in skušamo gospodinjam ponuditi tudi specerijsko blago. Seveda je zato tudi pro-

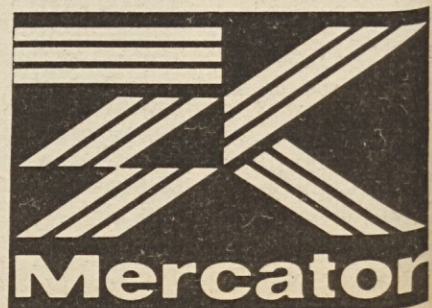
rdeče grozdje in celo limone in banane. No, tudi dobre kakovosti je bilo to blago. Na to kupci najbolj gledajo. Cene so sorazmerno visoke in obtočeni ali celo nagniti sadežev ne mara nihče.

»Stranki izberemo in postrežemo tisto, kar želi. Seveda potem blago slabše kvalitete težko prodamo. Sami ne smemo znižati cen, počakati moramo našega kontrolorja, ki določi nižjo ceno. Za slabo in gnilo sadje in zelenjavo pa dobimo dobropis,« je ljubeznivo pojasnila tovarišica Nežka.

Nežka Grosova je pri Sadju zelenjavi že polnih šestindvajset let.

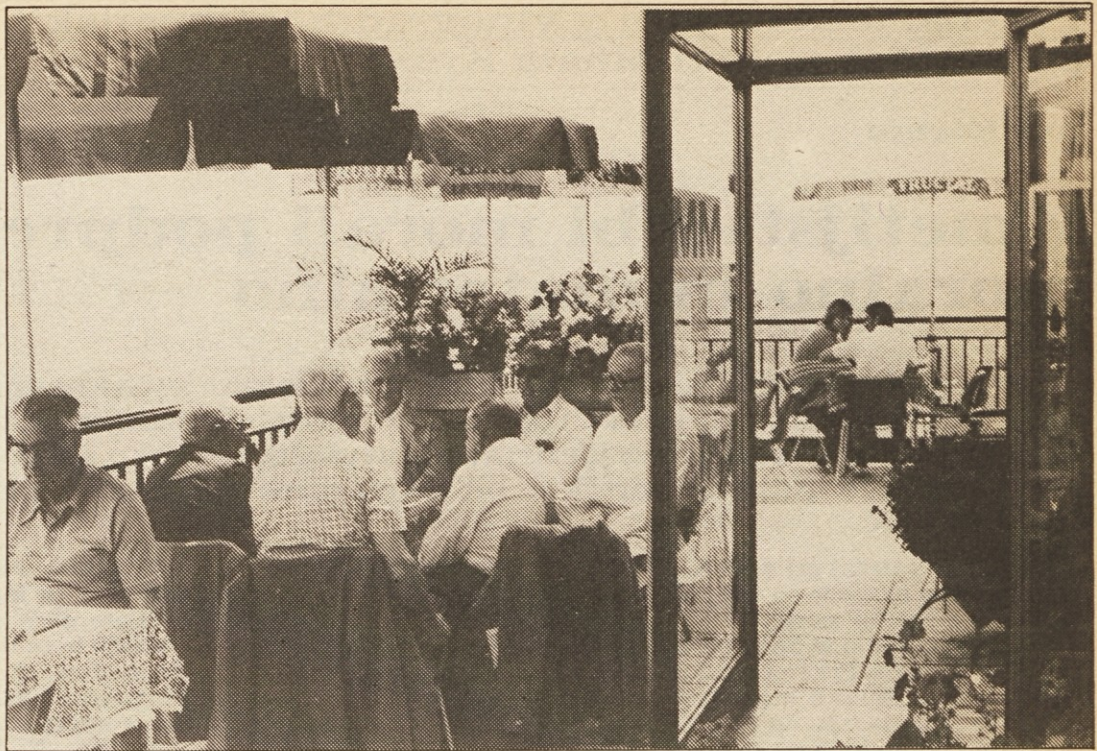
Zunanjsčina opuščene trgovine sama po sebi govori za novo.

Jedilnica v Hotelu Sremič v Krškem. Črnbeli posnetek žal ne more posredovati okusno izbranih pestrih barvnih kombinacij.

Foto Jože Rozman

Nebotičnikova terasa v Ljubljani je poleti polna predvsem tujih gostov.

Foto Mile Bitenc.

Koliko zvezdic sveti našim gostincem

Mile Bitenc

»Majolka, kaj si strila!«

Zvezdice – že v šoli smo jih imeli radi. To je pomenilo dober uspeh, dobro oceno. Veselimo se zvezdic na nebu, jasno nebo prinaša prav gotovo lepo vreme. In zvezdice imajo radi tudi gostinci. Njim pomenijo kvaliteto, ena je zelo malo, pet pa je že toliko, da je takšen lokal že skorajda redek.

V uredništvu smo se dogovorili, da bomo gostincem v sestavu Mercatorja zvezdice tokrat podeljevali mi. Strogi bomo – smo si dejali – in prizanašali, pa skozi prste gledali ne bomo prav nikjer. In tako je prav mene doletela ta, včasih prijetna, včasih pa kar malce neprijetna dolžnost, da sem nekaj dni zapored kolovratil od šanka do šanka. No, pravzaprav od mize do mize. Kajti, kot se spodobi pri temeljitejšem ocenjevanju, je treba tudi kaj prigrizniti. In tako sem se na vso moč »lačen in žejen« odpravil za začetek akcije v prvi lokal.

»Majolka, bod' pozdravljena!«

Petek, 7. julija zvečer. Postal sem »lačen« takrat, ko se ponekod že pripravljajo domov. No, Majolka v Šiški (M-HG, tozd Ilirija) je mojemu domu najbližja in odšel sem tja. Ura je bila 22 in 15 minut, ko sem s sodelavcem (za vsak slučaj, če bi mene poznali), vstopil v lokal. Prijazna točajka za šankom je na vprašanje, če se še dobi kaj za pod zob, to pritrdila in svetovala, naj sedeva v sosednjo sobo. Toda, glej ga zlomka, vse polno. Že sem mislil da ne bo nič, ko so od neke mize vstali in odšli. V tistem hipu je k mizi sedel mlajši možki in natak je bil takoj pri mizi. Pristopila sva s sodelavcem. Vprašal sem gosta, ki je že sedel za mizo, če dovoli da prisedeva.

»Oprostite, ali lahko naročim večerjo?« je prijazno moj »pomočnik« vprašal natakara.

»Kar ven se poberi,« je bil odgovor moza v belem suknjiču. Ostrmela sva oba in morda tudi gost za mizo. »Ne razumem,« je hitel moj sodelavec, »vprašujem vas, če bi lahko postregli z večerjo?«

»Sem rekel, da se takoj poberi ven!« je vztrajal natakara in dajal viden, da je že kar precej razburjen.

Začudena, brez besed (od presečenca oziroma razočaranja) sva stopila skozi vrata. Sram me je bilo zaradi ostalih gostov. Sram, ker naju je (meni nepoznani) tovariš natakara dobesedno vrgel ven.

Zakaj, tega ne vem. Ne vem tudi, ali smo bili prvi ali zadnji, ki se jim je to primerilo.

Z večerjo ni bilo nič, čeprav bi jo verjetno, tako kot drugim, tudi nama lahko postregli. Ura je bila 22 in 15 minut, na vratih pa piše, da je odprto do 23. ure.

Moja prva akcija med gostinci, ki jim sveti oranžni M, je bila že na samem začetku končana. Po tem, kar sem doživel, sem bil šokiran. Z zvezdicami Majolki ne bo nič. Na takratni preizkušnji so si zaslužili edino veliko črno piko.

Mene tja ne bo več, zato: »Majolka, bod' pozdravljena!«

Iz Ljubljane v »Nebesa«

Po takšnem razočaranju sem potihoma upal, da bom naslednji lokal izbral z bolj srečno roko. Sedel sem v avto in se zadnje popoldne v juliju odpeljal na Idrijsko. Preverjal sem gostoljublje, izbiro hrane in pijače in vse kar pač sodi h gostišču »Nebesa«.

Sedel sem za (že pogrnjeno) mizo in v pičlih dveh minutah je pred mano že stal natakara. Prinesel je s seboj jedilni list in najprej vprašal, kaj lahko ponudi za popit.

Tabla ob prometni Celovski ulici obeta ugledno gostišče s prav takšno postrežbo. Foto Jože Rozman.

Prvi vtis – dober vtis.

Izbral sem jedi iz tistega lista in povem, da je bilo res kaj izbrati. Kaže, da lahko zadovoljijo še tako izbirčnega gosta. Razen dolge vrste jedi po naročilu so ta dan ponudili po zmernih cenah tudi tri menije.

Idrija pa je malodane povsod poznana po žlikrofih. Tudi odlične postrvi so posebnost »Nebes«, vendar pa, na žalost, te jedi postrežejo le od določenih dneh.

Škoda, s tem ni bilo nič! Vendar moram razumeti, da sem sam kriv, ker sem si izbral napačen dan. Kasneje pa sem izvedel, da večji družbi, ki se seveda prej najavi, tudi ob »nežlikrofnih« dneh radi ustrezajo.

Kosilo je bilo izvrstno in presečenec sem bil z vsem, le solata »se mi je zdela premalo kisla«. (V resnici je bila izjemoma tokrat dovolj!). In na mojo prošnjo je natakara prinesel kis in olje, pa še sol in poper zraven.

Tatarska omaka, ki so jo postregli ob odličnih kalamarih, je bila resda še boljša. Pomislite, tudi recept za pripravo sem izvedel, kar mi marsikje prav gotovo ne bi povedali.

V primerjavi s tistimi, kar sem doživel nekaj dni poprej, sem bil naravnost presenečen. Imel sem občutek, da sem prišel v »deveta nebese«.

Odlična postrežba, dobra hrana, pa hladna pijača (v teh vročih dneh je marsikje sparjena) ter prijaznost natakara, vse to je name napravilo odličen vtis.

Bratuš Zdravko je bil ta fant, ki je ljubeznivo stregel tisto popoldne (sam!) kar velikemu številu gostov. Brez vsakršne nejevolje in nervoze! Tako je prav!

Povedal mi je, da so pri njih

gostje zadovoljni z dobro kuhinjo in z ostalimi, kar sodi zraven. Dosti stalnih obiskovalcev imajo, ki hodijo dopoldne na tople malice, popoldne pa na kosila.

Se to sem izvedel od Zdravka: ko so lani ocenjevali kakovost lokala, so jim prisodili štiri zvezdice, vendar so jim ob ponovnem ocenjevanju eno vzeli. Table, ki to že na zunaj gostu pove, pa še nimajo.

Imajo pa zaupanje pri gostih. Dober vtis so napravili tudi name in le o sanitarijah bi lahko napisal kakšno pikro. Pa vseeno, »Nebesa« bi mirne duše podaril štiri zvezdice.

(Še to: »Nebesa« so v upravljanju M-Gostinsko podjetje Idrija, TOZD »Pod gradom« – ta podatek sem našel v telefonskem imeniku).

»Ne, človeček, to pa ne«

Malce čuden naslov, boste dejali. In prav imate, kajti tudi nam se je zdelo sila čudno, ko me je natakara v gostišču »Keršič« na Celovski cesti v Ljubljani odpravila s temi besedami, ker sem želel plačati z naročilnico. Ni sicer pojasnila, zakaj, vendar naročilnice ni hotela. Morda je bil zrezek, nekaj več kot trinajst starih tisočakov, res premajhen, vendar bi to lahko povedala z drugimi besedami. Mimogrede: za približno enako vsoto v Idriji z naročilnico ni bilo težav.

Sicer pa sem slab vtis pri Keršiču dobil že ob začetku. Prišel sem na večerjo. Res, da nisem dolgo čakal za polno mizo (steklenic, kozarcev, pa ostankov hrane). Natakara je prišla kmalu in mi namenila tele lepe besede:

»Kaj pa bi fant?«

Tri križe nosim in malo več. In če sem videti fant, je to pač druga stvar. Ni pa najbrž primerna beseda v tem trenutku. Veliko bolje bi bilo, ko bi meni (pa tudi drugim) namenila le dve besedici – dober večer.

Pijača je bila kmalu na mizi in ko sem povprašal, kaj lahko ponudijo za večerjo, sem dobil odgovor, naj počakam, da prej mizo pospravi.

»Ražnjiči, čevapčiči, zrezki, ribe, golaži itd.« je hitela naštevati tako hitro, da mi je resnično šlo skozi eno uho noter, skozi drugo ven. In ker sem vse »pozabil«, sem zahteval jedilni list. Dobil sem ga, zraven pa še kletvico ker... »mene ne bo nihče zajebaval«.

Mešano meso na žaru, ki sem ga izbral, (mnogih jedi, ki so bile zapisane v jedilnem listu, sploh niso imeli), je bilo kar okusno. Malo manj pa mi je teknila resda pre malo očistena in že uvela solata.

Ob takšni jedi prija tudi pijača. Prvi kozarec osvežilne pijače je bil kar primerno hladen. Ko pa sem kasneje naročil točno veliko pivo, ga žal niso mogli postreči. Menda ga je prav tisti dan zmanjkalo. Zato sem se odločil za oran-

žado in pripomnil, da želim še kosček ledu.

»Na žalost pijača ni hladna, ker hladilniki ne delajo (sredi polletja), ledu pa tudi ni,« mi je pojasnila tovarišica, ki je stregla.

Dobil sem pijačo, primerno toplo seveda. Pri sosednji mizi pa so imeli več sreče – dobili so velik kozarec ledenih kock.

Odpravil sem se domov, ko sem, seveda z gotovino, poravnal račun. Spomnil sem se, kako so mi včasih starši pripovedovali, da je bilo pri »Keršiču« prav imenitno.

Kajne, kaj naredi čas? Pa še to: mislim, da si več kot dveh zvezdic niso prislužili.

Tri zvezdice na robu Ljubljane

Še enkrat sem preverjal postrežbo in ustrežljivost naših gostincev. Sedel sem na vrt znane gostilne na robu Ljubljane. Ko smo pred leti prav tam praznovali obletnico mature, sicer še ni imela treh zvezdic, vendar pa so znali prijazno postreči in na mizo so postavili okusno hrano.

Tudi tokrat je bilo tako; natakara je ravno s pravnjo mero prijaznosti povprašal, kaj želim. Bogat jedilni list je obetal marsikaj. Listal sem po njem, gledal, izbiral. Aha, pravim, tule piše: dalmatinski pršut.

»Veste, grem v kuhinjo vprašat, če ga imamo. Ne vem zanesljivo, saj sem se danes vrnil z dopusta,« je prijazno pojasnil natakara.

No, s posebnostjo iz Dalmacije ni bilo nič, ponudili pa so drug

In ob koncu: postregel me je natakara Zdravko Zajc v gostilni Jelen na Celovski cesti v Ljubljani (M-HG – TOZD Ilirija).

Hotel Sremič v Krškem (DO Mercator-Hoteli gostinstvo, TOZD Sremič, Krško)

Petek, 17. avgusta ob 12.15, čas kosila. Na čisti in urejeni terasi pred hotelom poseda pod senčniki nekaj gostov. Lenobnemu opoldanskemu vzdušju je edino nasprotje urna natakara, ki streže z osvežilnimi pijačami in slaščicami.

Stopim v preddverje, kjer je točilna miza, od tu na levo v jedilnico. Sedem za veliko mizo v kot, da imam pred sabo vse »življenje« v jedilnici. Bojim se, da me bo natakara nadrl, češ, zakaj ne sedem rajši za kakšno manjšo mizo, ker sem sam. A se nič takega ne zgodi. Opazujem naokoli: vse mize so pokrite z belimi, svežimi prtji, niti na enem ne opazim madeža. Na vsaki mizi je pepelnik, vaza s svežimi rožami, kozarec za vino, prtiček iz blaga in jedilni pribor. Skratka: jedilnica oziroma miza zala in vabljiva pričakuje gosta.

Čakam deset minut(!), da pride natakara. Prosim za jedilni list, a dobim vinsko karto. Ne zavržem je, kasneje dobim še jedilni list. Čakam naslednjih deset minut(!), da pride natakara. Zanimajo me bela buteljčna vina, ki jih imajo na seznamu: »Traminec, sauvignon, rulandec, beli burgundec...?«

»Vem, da imamo laški rizling in šipon, za ostala moram vprašati, če so v skladišču.«

Dogovoriva se za laški rizling, ki ga dobim pravilno ohlajenega. Podprem se z ocvrtim sirom s tatarsko omako, mešano zelenjavo in sezonsko solato, ki bi je bilo lahko malo več, saj je sedaj cenene zelenjave povsod dovolj. Hrana je bila okusna in lepo pripravljena, dober in sočen jabolčni zavitek je bil za sladke finale. Vmes enkrat skočim še na stranišče, ki je bilo čisto in opremljeno tako, kot se spodobi.

Kaj naj rečem za konec? Štiri zvezdice, ki jih imajo, si po mojem mnenju prav gotovo zaslužijo. To, da so me v začetku pustili samega čakajočega, jim ne štejem v zlo, saj se mi je natakara za to vljudno opravičil. Res so imeli takrat polno gostov, med njimi je bilo veliko stalnih, predvsem Američanov z bližnjega gradbišča jedrske elektrarne. Večina pogoščenih jedcev in pivcev je tako kot jaz iz jedilnice odhajala zadovoljna.

Obisk opravil Jože Rozman

Kaj naj zapišem zdaj, ko sem »obral« nekaj gostiln in restavracij? Vtise sem zapisal, in ti so zelo različni. Treba je pač poskušati srečo in sesti za mizo tam, kjer je boljše: kjer so prijazni ravno toliko, da je prav. Lepo je, če so »domači«, toda preveč le ni dobro. Seveda bomo zadovoljni tam, kjer je dobro tudi tisto, kar, kakor pravimo, pride na mizo.

Povem naj, da sem vse lokale izbral naključno. Tudi to je naključje, da so me postregli prav ti natakari. In če bi izbral drugače? Lahko bi bilo prav tako, pa morda boljše ali pa celo – slabše.

Pozeba, toča in suša v vinogradih, sadovnjakih in na poljih M-Agrokombinata Krško

Jože Rozman

Kmetijstvo bi morali podpreti moralno in materialno

S tem zapisom nadaljujemo vrsto člankov o Mercatorjevih kmetijskih organizacijah, v katerih želimo predvsem poizvedeti, v kakšnih razmerah oziroma težavah so naši kmetijci zaradi letošnjih naravnih nevšečnosti, kako gospodarijo in kako bodo v bodoče. Naš sogovornik je bil tokrat direktor M-Agrokombinata Krško, Stane Nunčič.

Kakšen je položaj pri vas? Kateri naravne nezgode so vas prizadele in v kakšni meri?

Nunčič: »Letos smo imeli pozebo, sušo in točo. Prva pozeba je bila 20. aprila, druga 6. maja. Ocenjena škoda je naslednja: od 1005 ha družbenih in zasebnih vinogradov jih je bilo prizadetih 64 odstotkov kar pomeni 643 ha. Izpad pridelka bo 43.000 centov, celotna škoda znaša 43 milijonov dinarjev. Od 63 ha ribezovih nasadov jih je pozeba prizadela 65 odstotkov, izpad pridelka bo 1458 centov, kar pomeni 4 milijone škode. Breskve, ki jih imamo na površini 33 ha, so bile prizadete na 12 hektarih. Rodne jablane imamo na površini 115 ha. Načrtovali smo 2579 ton jabolk, zaradi pozebe bo pridelek manjši za 43 odstotkov. Največ škode pa je pozeba naredila na hruškah. Na 90 ha jih je pozebo 71 odstotkov. Zaradi tega bo načrtovani pridelek 1963 ton manjši kar za 1400 ton. Tudi jagodam ni prizaneslo. Lani smo na 5 ha v družbenem sektorju pridelali 13 vagonov (vagon je 10 ton) tega sadja. Letošnji pridelek bo na enkrat večji površini precej manjši, le 6 vagonov, zaradi suše pa tudi kvaliteto slabši. Sadovnjake in vinograde imamo seveda zavarovane, vendar bo škoda kljub temu velika.«

Proti pozebam se v razvitih kmetijskih deželah borijo z ogrevanjem ali oroševanjem nasadov. Glede na triletno zaporedno pozebo in veliko škodo, ki jo je povzročila, bi bile naložbe v te naprave gotovo smotrne.

Nunčič: »Že lani smo delali poskuse, ali je savska voda primerna oz. dovolj čista za oroševanje in namakanje. Ugotovili smo, da je voda primerna. Potem smo naredili načrt za oroševanje. Za hektar bi bili stroški 20 starih milijonov. To je sicer zelo drago, a o tem vseeno resno razmišljamo.«

Kaj pa suša in toča?

Nunčič: »Suša nas ni hudo prizadela. Tretjino skupnih površin smo pri nas namenili za poljedelstvo in živinorejo. Ker je večina travnikov na težki zemlji, suša tu ni pustila hujših posledic. Tudi deževje po prvi košnji je imelo ugoden vpliv na rast travinj, zato bo druga košnja dala dober pridelek. Pri poljščinah na splošno pričakujemo dobro letino. Suša pa je

»Upogibanje je nujen ukrep v mladih nasadih, ki se opravljajo poleti.« je povedal dipl. ing. agr. Frano Kotar, vodja posestva Stara vas (M-Agrokombinat Krško). Tu imajo 160 hektarov jablanovih, hruškovih, breskovih in jagodovih nasadov.

prizadela žita, ki so dala slabši pridelek. Na 200 ha smo zasejali rž v sodelovanju s tovarno Lek, ki potrebuje ržene rožičke.

Na drugi strani pa nam je dala suša veliko dela v sadovnjakih in vinogradih, ki smo jih zasadili letos. Morali smo zalivati 32 ha sadovnjakov in 7 ha vinogradov, sicer bi se mlada drevesa in trsi posušili.

Toča je padala večkrat meseca julija, a na srečo samo v nekaterih predelih. Ponekod je naredila tudi za 80 odstotkov škode, v družbenih vinogradih v Sremiču pa za 20 odstotkov.«

Vaše področje je predvsem sadjarsko-vinogradniško, slovi po cvičku in dobrem sadju. Kako je z »veteranom« iz Gadove peči?

Nunčič: »S kmetijskim inštitutom Slovenije smo pet let raziskovali, katero razmerje posameznih sort da najboljši cviček. Ugotovili smo tole: 60 do 70 odstotkov žametne črnine, 20 odstotkov rdeče kraljevine in 10 odstotkov modre frankinje da najboljši cviček. Seveda so manjša odstopanja v teh odstotkih zaradi kakovosti posameznih letin. Pri obnovi in urejanju novih vinogradov sedaj upoštevamo ta razmerja.«

V vašem Poročevalcu-glasilu delavcev in kooperantov – ugotavljate, da je hektarski pridelek v starih in tudi novih vinogradih premajhen. V starih pridelate povprečno 3,6 ton grozdja na hektar, v novih 6 ton na hektar.

Nunčič: »Na Primorskem pridelajo na hektar tudi do 15 ton grozdja, na jugu Jugoslavije celo do 20 ton, pri nas bistveno manj. En vzrok je prav gotovo v tem, ker naše podnebje ni tako ugodno kot drugje; drugi vzrok je premajhno število trt na hektar v starejših, terasastih vinogradih. Razmišljamo o rekonstrukciji teh vinogradov, kajti dosajevanje se ne obnese. V novih vinogradih sadimo gosteje, 2000 do 2500 trt na hektar, kar da ob dobri letini 8 do 10 ton grozdja. Do teh spoznanj smo prišli z leti, z izkušnjami.

Širimo tudi sadovnjake. Načrt do leta 1985 je 100 hektarov novih plantažnih nasadov. Letos so naši kooperantje zasadili 10 hektarov novih sadovnjakov.«

Kam največ prodajate vaše pridelke?

Nunčič: »Vina ne izvažamo, saj ga je komaj dovolj za domači trg. 30 do 40 odstotkov sadja prodamo sedaj v okviru Mercatorja, ostalo gre v Zagreb, Reko, Pulo, Split, Beograd. Ribez odkupijo slovenski predelovalci Fructal, Dana, Belsad.«

Kaj pa živinoreja in mlekarstvo? Cena koruze je zaradi obilne letine, ki jo pričakujemo, že začela padati; govedina se je leto podražila dvakrat, ravno tako mleko. Vse to naj bi spodbudilo prirejo, vendar število krav in odkup mleka še vedno padata. Do julija letos se je število krav v primerjavi z lanskim letom zmanjšalo za 14 odstotkov, odkup mleka pa za 4 odstotke.

Nunčič: »Isto se dogaja tudi pri nas. Zanimanje za rejo upada, pridelovanje mleka mnogi že opuščajo. Industrijski način pitanja živine je propadel. Vzrok za to pokaže enostaven račun: za kilogram prirastka porabimo pri pitancih 6 do 7 kilogramov koruze. Pri odkupni ceni 30 dinarjev za kilogram žive teže se pri sedanjih cenah koruze in drugih krmil pitanje ne izplača. Kmete zato preusmerjamo na lastno krmno bazo, samo v tem je bodočnost.«

nost sodelovanja s trgovino in se zato vsak poslovođa brez oklevanja lahko obrne na vodstvo muzeja za sodelovanje.

Naši založniki ugotavljajo, da je med tujci veliko zanimanja za našo družboslovno literaturo v prevodih in bi zato morala biti na voljo vsaj v večjih turističnih prodajalnih in knjigarnah.

Večje prodajalne turističnega spominka bi morale nuditi spominkarsko ponudbo vključno z literaturo ter kasete, plošče, note, slovensko narodno glasbo, diaprojektive s komentarji na ploščah in turistične filme.

Prodajalne ali oddelki naj bi po vsej Sloveniji nosili enoten napis: »TURISTIČNI SPOMINKI« ali pa s slovensko in mednarodno francosko oznako »SPOMINKI – SOUVENIRS«

V naših turističnih prospektih boste zaman iskali oglas z vabilom, naj si turist kupi blago široke potrošnje v industrijski prodajalni krajevnega industrijskega obrata. O organizaciji spominkarske ponudbe v trgovini in krajevne proizvodnje potrošnega blaga in njune vključitve v spominkarsko ponudbo naj bi razmišljali poslovodje, vodstveni kader v trgovini in industriji. Njihov prvi prispevek k tej organizaciji bo, da izpolnijo anketni list Gospodarske zbornice Slovenije, ki jih bodo poslovodje naših trgovin prejeli v septembru mesecu s prošnjo, da jih izpolnijo vrnejo do 30. 9. na naslov Gospodarske zbornice Slovenije.

V sortirnici, ki je v sklopu velike hladilnice sredi posestva Stara vas (M-Agrokombinat Krško), je vse delo mehanizirano.

Kako poteka zamenjava pšenice za koruzo, s katero naj bi oborni žitni letini odkupili čimveč rumenega zrnja?

Nunčič: »Pri nas pšenice ne pridelujemo, kmetje jo imajo le za svojo potrebo. Ker je koruza predraga, bo težko kaj zamenjati. Pri nas ne krmimo s pšenico, samo s koruzo. Kolikor je ne pokrmimo, jo prodamo.«

Težav v kmetijstvu žal nikoli ne zmanjka. Če se ne zaroti narava, se zarotijo cene, trg ali neurejen odkup, ali pa vse hkrati. Kaj bi bilo po vašem mnenju treba storiti, da bi se razmere v našem kmetijstvu uredile do te mere, da bi vsakemu pridelovalcu omogočile ceneno in usmerjeno kmetovanje in ne nazadnje tudi zamenjavo odkup?

Nunčič: »Pogoji gospodarjenja v kmetijstvu so zares težki. Cene kmetijskih pridelkov niso v pravi razmerju s cenami industrijskih izdelkov, ki se nenehno dražijo. Poglejmo primer! Repromaterial se nenehno draži, škropiva, žica, gnojila, vse to gre gor, končna cena vina pa ostaja ista. Cene kmetijskih pridelkov ne slonijo na stroškovnih principih. Zaradi

družbene kontrole nad cenami mleka, mesa, pšenice, vina itd. je ostanek dohodka zelo majhen, naše obveznosti pa so iste kot v nekmetijskih dejavnostih. Primarna proizvodnja, to je kmetijstvo, bi morala imeti drugačen status.

Ker je ostanek dohodka zelo majhen, večkrat ne moremo pokriti niti stroškov, zato delavcev ne moremo dobro plačati, zato nam strokovnjaki in navadni delavci odhajajo, zato nam pada reprodukcijska sposobnost, zato smo prezadolženi. Vse sloni na kreditih.

Rešitev bi bila v sproščenih cenah. V začetku bi sicer malo zaskripalo, a bi se vse kmalu uredilo. Kmetijci bi začeli razmišljati, kako ceneje prodati, a hkrati več in bolje pridelovati. Potem bi steklo. Sedaj, ko so vse cene pod kontrollo, pa je človek nekako brezbrizen, večkrat tudi neodgovoren.

Kmetje nočemo nikakršne potuhe od države, hočemo samo trdne pogoje gospodarjenja, da bi tisti, ki zna delati, lahko tudi dobro živeli. Kmetijstvo bi morali podpreti moralno in materialno, našemu človeku pa vcepiti več odgovornosti in srčne kulture.«

Enovrstni Pilar sestim jablan na posestvu Stara vas (M-Agrokombinat Krško). To je belgijski način gostega sajenja, ki ga sedaj uvajajo v vseh novih sadovnjakih. Medvrstna razdalja je 3,8 m, v vrsti pa so drevesa meter do meter in pol narazen. Na hektar pride tako 2000 do 2500 dreves, ki dajo ob dobri letini do 5 vagonov jabolk. Tu so nasajene nove vrste-križanci-jonogold, idared in red jonatan, ki rodijo že v tretjem letu rasti. Tak način saditve in vzgoje zahteva manj oskrbe, omogoča lažje obiranje in zaščito, skratka, poceni proizvodnjo.

Poskusni nasad dvovrstne Pilar vzgoje na posestvu Stara vas (M-Agrokombinat Krško). 3000 do 3500 dreves na hektar da tudi do 7 vagonov jabolk. Vse foto: Jože Rozman

Anketa GZS o turističnih spominkih

Ada Bitenc – Gospodarska zbornica Slovenije

Poslovodje naj podprejo akcijo

Gospodarska zbornica Slovenije pripravlja elaborat »Spominkarske dejavnosti v Sloveniji« in je za zbiranje podatkov razposlala delovnim organizacijam številne anketne obrazce. Elaborat naj bi predvsem obdelal možnosti proizvodnje in prodaje spominkov.

Ne gre za ponudbo drobnih spominkov, ki razen krajevnega napisu s krajem ali področjem, kjer ga prodajamo, nima nikakršne zveze, pa še neokusni in kičasti so povrh. Gre za to, da v naših trgovinah ponudimo turistom, pa tudi našim kupcem predmete, ki resnično predstavljajo smiselno povezavo s krajem, kjer jih prodajamo in kjer jih turisti ali domačin kupita kot spominek.

Turisti posebej radi posegajo po izdelkih iz slovenske narodopisne zakladnice. Vsega tega pa je tako malo, da se še to, kar je dobrega, izgubi med množico kičastih predmetov, ki s slovenskim fol-

klornim izročilom nimajo nobene zveze. Za to, kaj vse bi mogli nuditi turistom poslovodje, kot spominke v svojih prodajalnah in kot krajevne narodopisne značilnosti, bi ti lahko dobili ideje v bližnjem muzeju. Za zbiranje podatkov za omenjeni elaborat so vse krajevne skupnosti od Gospodarske zbornice prejele »Pripomoček za izpolnjevanje vprašalnika«, kjer je vrsta idej za predmete turistične prodaje s področja našega narodopisja.

Tudi naši muzeji so dobili povabilo za sodelovanje v spominkarskih akcijah Gospodarske zbornice s posebnim opozorilom na mož-

Šercer na akciji »Istra 79« ● Mercator v SNOUB Ljubo Šercer na akciji »Istra 79« ● Mercator v

Na večer, ko je sonce zahajalo zadaj nizko za istrskimi griči, so se po napornem dnevu zbirali, da s pesmijo in pozdravom zastavi poklonijo svoje delo družbi. Foto Jaro Novak.

Na »Istri 79« – brez beležnice

Stevo Došenović – komandant brigade

Kar je nemerljivo

Vi, ki ne poznate življenja na delovni akciji, imate o njem večkrat različna mišljenja. Pogled v naselje mimogrede in bežna srečanja z brigadirji, vam še ne pokažejo realnih dogodkov o akciji.

Pot do naselja »ISTRA 79« je ozka in če ste z avtomobilom, morate voziti počasi, zato pa lahko uživate v razgledu; ravno ko pričnete uživati v počasni vožnji po vijugavi cesti, vas prekinejo pesem in brigadirski pozdravi! Program radijske postaje »ISTRA 79« teče od jutra do večera. A delovni dan se prične že ob 3.30 uri in traja vse do 22. ure. Izjeme so seveda povsod, pa se tako za nekatere včasih tudi podaljša, ko objeti občudujejo istrske pejsaže, obsijane z mesecem.

Sonce žge vsak dan z enako močjo, ampak to ne moti, da pošta ne bi prispela. Nestrpnost skupine deklet in fantov, ki povprašujejo po pismih, je razumljivo, saj nihče ne pričakuje pisem bolj željno kot vojaki in brigadirji.

Brigada »Ljubo Šercer« – Mercatorjeva – ni bila debitantska, saj

Mišo Petrović je bil po mnenju vseh eden najzaslužnejših udarnikov. Foto Jože Rozman.

Ivan Horvat se je odlikoval kot izkušen brigadir v več aktivnostih.

Foto Jaro Novak.

je deset brigadirjev že bilo na akciji, pa tudi novinci, (55 po številu) so že po nekaj brigadirskih dnevih postali pravi veterani.

Približuje se konec prve deka-de. V ženski spalnici se pripravljajo bilten. Izjemoma se zadržuje v teh, sicer za brigadirje prepovedanih prostorih, tudi moški del redakcije.

Če se slučajno kaj ponavlja, se ne ponavlja zaradi pomanjkanja

duha, ampak zato, ker se je res zgodilo, se dogaja in se bo ponovno zgodilo.

Meta Opara piše pesem. Prvi verz je lep. Igor riše kramp in pravi, da bi mu rad dal smisel.

Danes bo skupščina brigade z dnevnim redom: disciplina, delo na delovišču. Za tiste, ki ne vedo: skupščina brigade je najvišji samoupravni organ, ki ga sestavljajo vsi brigadirji. Nihče drug, razen

skupščine brigade, ne more sprejeti nikakršne odločitve, niti pohvale niti kazni.

In potem zbor brigade, »stroj« brigadirjev. »Kolikokrat na dan pa bomo imeli zbor«, sprašuje Danijela.

Mercatorjeva brigada je dežurna. Krožniki se perejo kot po tekočem traku. Ljilji je najmlajša v brigadi. Vedno se smeje. Karkoli jo vprašate, vedno bo odgovorila skozi obvezen smeh:

»Joj, ko bi me moja mama videla!«

ZAKAJ?

Kot vsako leto, se tudi letos postavlja vprašanje, zakaj mladi žele na akcije, kakšni so motivi?

Ti pogovori so tekli neobvezno, brez misli na objavo:

Ivan Horvat, MIP Ptuj:

»Na akciji prej dozoriš.«

Svetolik Draganjac, Veleblagovnica »Beograd«:

»Pomoč pri izgradnji domovine.«

Po prvi dekadi je brigadirje SNOUB »Ljubo Šercer« obiskala delegacija skupščine in DPO občine Ljubljana-Vič Rudnik, na čelu s predsednikom Beličem, in se zadržala pri njih ves dan. Foto Jaro Novak.

Iz 3. številke biltena MDB »Ljubo Šercer«

Brigadir

Naj se vam predstavim: ime mi je Ludvik, rojen sem v prelepi Dolenjski, visoko na Ilovi gori. Otroška leta so mi hitro minila; po končani osemletki sem odšel po bratovih stopinjah. Pot me je zanesla v Mercator, točneje, v Tovarno mesnih izdelkov. Tu sem se izučil za enega najbolj cenjenih poklicev. Vas zanima, kateri poklic je dandanes še cenjen? Dragi moji, mesarji so danes cenjeni in jaz sem eden od njih.

V mladinsko delovno brigado Ljubo Šercer sem prišel povsem slučajno. Že poprej sem sodeloval na lokalnih akcijah v mojem kraju. Mladinec iz moje OO ZSMS je zbolel in jaz sem tu namesto njega. Sedaj, ko to pišem, je za mano že teden dni trdega dela. Moram reči, da mi je tukaj na akciji Istra 1979 zelo všeč.

Dopolodne pridno delam na trasi, ko pa sem prost, z veseljem pogledam tudi za kakšno deklico. Najbolj vesel sem tega, da sem premagal vodo. Ne razumete? Preprosto, naučil sem se plavati in zame je to velik dogodek. Ko končujem to moje pisanje, si želim, da bi bilo še vnaprej tako prijetno in lepo.

Ludvik Dremelj, M-Velepreskrba, TOZD TMI

Iz biltena

Jože Zupan

Nekoč bo lepo

Ne bom se vračal
po isti poti,
da bi se srečala,
zato me ne čakaj.

Ne bom te iskal med ljudmi,
ki jih ne maram,
zato se ne pretvarjaj.

Ne bom lovil metuljev,
ki bi ti lahko prinašali
moje sanje.

Nekoč, ko ne bo več cest,
ki vodijo navzdol,
ko ne bo več ljudi,
ki lažejo,
bova midva živela,
dotaknila se bova sanj,
a ne bodo pobegnile,
kot doslej.

Molče se bova sprehajala,
po zelenem, cvetočem parku
in vedela bova,
da sva ves čas živela
za ta trenutek, ki traja.

Bojan Šmid, tozd Grmada, Ljubljana:

»Tovarištvo!«

Vesna Pleško, M-Konditor, Ljubljana:

»Prišla sem, da potrdim svojo samostojnost. Odgovarjam sama zase.«

Ti motivi so običajno, mladostni.

Akcija je jezik lopat in krampov. Tisti, ki tega jezika ne razumejo, naj mi oprostite, za njih bo še nadalje nerazumljiv.

Brigado »Ljubo Šercer« so sestavljali mladeniči in mladenke iz osemnajstih mest. Mnogi so se 15. julija 1979. leta prvič srečali, a ob slovesu so rekli, da to ni bilo zadnjič.

V zadnjem biltenu naše brigade je bilo lepo napisano, da je minilo poletje z lepimi tovariškimi doživljaji.

Zadnji dan, ob slovesu, je lilo. Bili smo žalostni, pa ne, ker je deževalo, ampak ker smo se poslavljali.

Nisem zapisal doseženih procentov, niti o oceni deset iz higijene, o oceni za jutranjo telovadbo, o hrani in nastanitvi, o tistem, kar se ocenjuje z obveznimi procenti.

Objemi, poznanstva, neponovljivo tovarištvo, sladka šepetanja, brezmejno navdušenje in ljubezen do svoje domovine so stvari, ki se ne dajo meriti z merskimi enotami in procenti, ker so neizmerljivi.

Tuji študentje med nami

Sonja Dolinšek – M-Slovenija sadje

Filipinka bi kar ostala pri nas

V začetku julija je prišlo v naše podjetje na prakso nenavadno dekle. Temnolaso, temnooko, graciozna, 23-letna ekonomistka. Dokaj hitro se je vživela v kolektiv Slovenija sadja; zlasti še zato, ker poteka šolanje na Filipinih že od prvega razreda osnovne šole v angleščini. Tako smo imeli težave s sporazumevanjem mi in ne ona. Neverjetno hitro jo je vsak pozdravil s »Halo. How do you do?« – pri tem pa se je običajno pogovor končal. Pa ne zaradi Rossanne, ampak zato, ker smo se šele tedaj zavedli, da to ni šolska lekcija, ampak živ pogovor.

Rosanne pri pomenku o delovnih nalogah z direktorjem tozda Zunanja trgovina, Jožetom Škuljem.

Foto Jože Rozman.

Sedaj je že dosti bolje in tako sva s Rossanne malo poklepetali. »Sem iz glavnega mesta Filipinov, Manile«.

»To je kraj, ki ga imajo jugoslovanski ljubitelji košarke v lepem spominu«.

»Tudi mi smo bili veseli vaše zlate medalje. Sicer pa je Manila eno glavnih tihooceanskih pristanišč. Vsaka ladja, ki plove iz Amerike v Azijo, se ustavi pri nas.«

»Manila leži na največjem filipinskem otoku.«

»Da, na Luzonu. Poleg njega sestavlja našo državo 7.170 večjih in manjših otokov, ki so pretežno ravninski in zelo, zelo zeleni.«

»Hribov torej nimate.«

»Tudi, le da niso tako skalnati. Najvišji filipinski vrh je vulkan Apo, ki meri kar 10.000 čevljev (ca. 3.300 m), najbolj znan pa je vulkan Mayon, ki je oblikovan v idealno piramido, edinstveno na svetu.«

Rossanne je druga najstarejša v družini, ki šteje šest otrok. Oče je lastnik gradbenega podjetja, mati pa šef oddelka v banki. Štejejo se med srednji sloj.

»Praviš, da imate tri avtomobile, vseh šest otrok študira, živite v lepi hiši, vsa gospodinjstva dela opravljajo služabniki – kdo pa je potem na Filipinih visoki razred.«

»To so pretežno veleindustrijalci in politiki – ljudje, ki z imetjem zaslužijo toliko, da jim ni treba več skrbeti za svoj posel in se tako ukvarjajo s politiko.«

»In ostali.«

»Smo predvsem kmetijska dežela, vendar prebivalci pritiskajo v velika mesta, kjer naj bi bil denar. Le redki uspejo, ostali pa životarijo v barakarskih predmestjih. Delovna sila je pri nas poceni, vendar skuša država razlike omiliti. V Manili, na primer, zidajo stanovanjske kolonije, da bi počasi zbrisali z zemlje barakarska naselja. Država daje subvencije za šolanje revnih. Prizadevamo si, da bi razvili industrijo in tako omogočili delo tistim, ki nimajo svoje zemlje.«

Filipine je v 15. stoletju odkril portugalec Magellan in od tedaj so na otočju vladali španci. Zato je dežela pretežno katoliška. Med drugo svetovno vojno so bili strateško odločilna točka. Pri filipinskem otočju Leyte so namreč Američani pod vodstvom generala MacArthurja, izborili odločilno pomorsko bitko z Japonci. Američani so se dobro zavedali, da pomeni kontrola nad Filipini istočasno tudi kontrolo nad Azijo, kar se je v korejski in vietnamski vojni še kako čutilo. Filipincem pa so

vseeno pustili neodvisnost. Državna ureditev je torej logična posledica ameriškega vpiva, Filipini pa so kljub temu ubrali nekoliko svoj pot. Včlanili so se v združenje neuvrščenih držav in omejili vlaganje tujega kapitala v svoje gospodarstvo.

»Si vedela, kam greš, ko so ti povedali za Jugoslavijo?«

»Najprej sem se prestrašila, saj je bilo to zame dokaj neznana dežela. Potem pa so mi razložili, da je tudi Jugoslavija neuvrščena, povedali so mi za samoupravljanje in me opozorili na to, da leži vaša država v srcu evrope. Iskreno rečeno pa me je stiskalo pri srcu, saj sem šla čisto na drugi konec sveta.«

»In kako, da si prišla k nam?«

»Delala sem v banki, doštudirala ekonomijo in ko sem izpolnjevala anketni list za mednarodno izmenjavo sem navedla, da želim v Evropo, v podjetje, ki se udvarja z izvozom in uvozom prehrabnih artiklov. Ostalo sta opravila računalnik in mednarodna organizacija.«

»Kako dolgo boš pri nas?«

»Šest tednov. Trije so sedaj že mimo in moram reči, da mi je Slovenija zelo všeč. Bila sem že v Prekmurju, Škofji Loki, Postojni in Kopru.«

»V hribe bomo pa še šli, kajne?«

»O, tudi na Šmarni gori sem že bila!«

»Pa je bilo težko?«

»Malo že, ker v hribe ne hodim. Lažje je šlo pri tenisu, ki sem ga igrala tudi na Filipinih. Zelo rada pa bi videla, kako se smuča na snegu.«

»Na Filipinih ni snega, kajne?«

»Sploh ne, pač pa so monsun-ska, deževna obdobja poleti in pozimi. Sploh je pri nas dosti vlage in bolj vroče kot tukaj.«

Ste že kdaj poizkusili nekomu, ki živi v večnem poletju, razložiti, kako deluje toplovod in zakaj je potrebno ogrevanje. Poizkusite, prav zabavno je! Rossanne ni šlo v glavo, da sneg pada tudi na ulice in da se včasih drsamo po pločnikih sredi Ljubljane.

»Kako pa si se vživela med ljudi.«

»Sprva so se mi zdeli vsi enaki, sedaj pa že lahko povem, kdo je ljubljčan in kdo turist.«

»Tu v podjetju pretežno opazuješ, kako gredo posli, komunikacije, bila si v Luki Koper, šla boš še v hladilnice, banko morda... Kaj pa počneš popoldan.«

»O, veliko dela imam. Šmarna gora, tenis, potepanje po Ljubljani,

ni, ogledi muzejev in galerij... Poleg tega pa imamo v Mednarodnem centru za upravljanje podjetij v javni lasti še trikrat tedensko predavanja o samoupravljanju. Prav vesela sem, da o teh stvareh slišim v deželi, ki samoupravljanje uveljavlja tudi v praksi.«

Z Rossanne sva klepetali še o vsem mogočem – ugaja ji naša moda, rada se ukvarja s športom,

V vašem interesu

Splošna služba DSSS SOZD

Izpitne komisije za pravnike

V skladu s to nalogo je Splošno združenje za trgovino Slovenije oziroma njen odbor za izobraževanje ter opredeljevanje del in opravil v trgovini razposlal organizacijam s trgovinsko dejavnostjo prijavnice za prijavo članov komisij pripraviških izpitov, in to za naslednje poklice, za katere je potrebno opravljati pripraviško dobo: dipl. ekonomist (usmeritev za ekonomiko mednarodnih ekonomskih odnosov); dipl. ekonomist (komercialna usmeritev); dipl. ekonomist (usmeritev za notranjo trgovino); dipl. ekonomist (usmeritev za zunanjo trgovino); dipl. ekonomist (ekonomsko tehnična smer z usmeritvijo na komercialno); ekonomist (usmeritev za notranjo trgovino); ekonomist (usmeritev za zunanjo trgovino); trgovski poslovodja, komercialni tehnik, ekonomski tehnik in aranžerski tehnik.

Rok, do katerega je bilo potrebno prijaviti kandidate, je sicer že potekel, vendar pa na splošnem združenju trgovine prijave še sprejemajo. Zato vabimo vse organizacije, ki iz kakršnihkoli razlogov prijave še niso oddale, imajo pa ustrezne kandidate, da jih čimprej prijavijo. Več ko bomo imeli svojih članov na listi, lažje nam bo, ko bodo določila pravilnika v izvajanju.

Miljanka Lipovšek

predvsem pa rada poje. V Manili je celo članica skupine pevcev, ki občasno nastopajo. Skratka, prav prijetno dekle. In ko sem jo vprašala, kaj bi lahko zapisali za konec, me je resnično presenetila:

»Tako mi je všeč tu pri vas, da bi kar ostala.«

»Saj vendar ne znaš slovensko in naš jezik je kokaj težak.«

»Če bi našla dobrega učitelja, mi res ne bi bilo težko ostati!«

Taka je naša Rossanne – polna smeha, šal in dobre volje. In ravno, ko sva končali najin pogovor, je prišel v sobo direktor TOZD Zunanja trgovina in ji povedal, da bo lahko ostala pri nas osem tednov, kot si je zaželela, in ne le šest, kot je bilo sprva dogovorjeno. Bi lahko lepše zaključili naš pogovor s filipinsko prijateljico!

Dijaki na počitniški praksi

Miljanka Lipovšek – Delovna skupnost SOZD

Ko pokukajo na delovno mesto

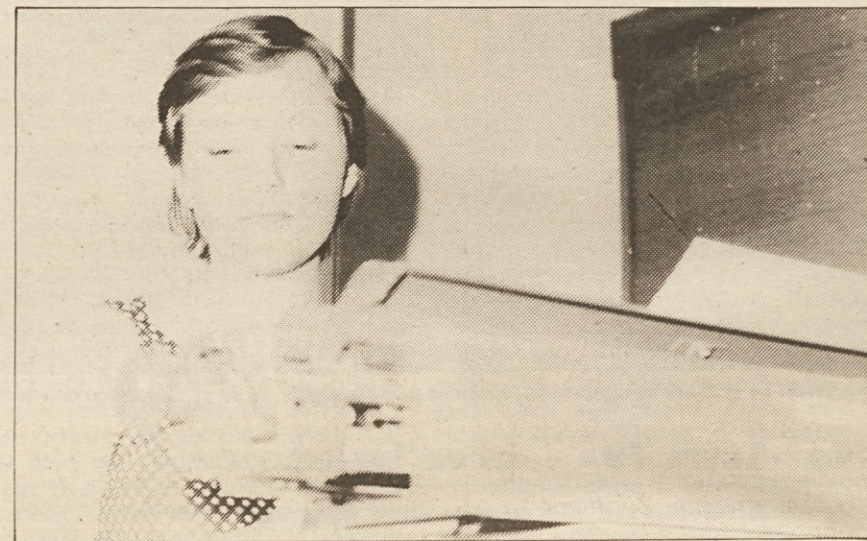
»Kave ne pijem. Če bi jo začela pokušati, bi se je navadila. Toda nočem postati sužnja kave!« je kategorično odgovorila Lili Zabukovec, ki je bila od 21. junija do 20. julija na praksi v kadrovske službi SOZD Mercator. Lili je dijakinja 1. letnika upravno-administrativne šole v Ljubljani. Prav zdaj se marljivo uči, da bo premagala drobno oviro na prehodu iz prvega v drugi letnik.

»Samoupravljanje razumem,« je zadržala, »a snov iz knjiga znam povedati s svojimi besedami, ne pa dobesedno, kot zahtevajo v šoli. Kljub temu sem prepričana, da bom tudi s pomočjo spoznanj o samoupravljanju, ki sem jih doživela med počitniško prakso, uspešno opravila popravni izpit.«

Pa se povrnimo k Lilini počitniški praksi. Šestindvajset delovnih

in izbira v trgovini nista odvisni le od prodajalke, ampak od cele vrste okoliščin. Mislim da je poklic prodajalke zahteven in da bi mu morali dajati večji pomen in ga pravilneje, bolj vrednotiti.

Meni je bilo že od nekdaj všeč delo za pisalnim strojem, Tudi krhko zdravje me je vodilo k temu, da sem si morala izbrati lažji poklic.«

Lili nam je bila v dragoceno pomoč pri zadnjih obveznostih v prvem polletju do samoupravnih organov oziroma njihovim delegatom ter pri pripravi gradiva za tisk časopisa.

Foto S. Jesenovec.

dni je prebila med delavkami v kadrovske službi. Za delo v teh dneh je prejela 2860 dinarjev nagrade. O višini nagrade ni imela pripomb; sicer pa, je dejala, kako naj ocenjuje nagrado, ko pa je bila prvič na praksi? Lani, je dodala, je želela delati med počitnicami, pa je bila premlada. Ne zdi se ji prav, da mladi ne morejo na počitniško

V prvem letniku upravno-administrativne šole (štiriletne) imajo dijakinje tudi nekatere strokovne predmete. Počitniška praksa naj bi praktikantom omogočila, da bi utrdili znanje, ki so ga pridobili pri teh predmetih (strojepisje, stenografija, poslovnotehnična administracija, itn). Lili, ali si imela priložnost preizkusiti znanje, ki si ga prinesla na prakso iz šole?

»Spoznala sem in utrdila nekatere splošna administrativna dela. Strojepisje bi lahko še bolj izvežbala. Žal pa nisem imela priložnosti, da bi stenografirala, pri čemer imam občutek, da mi gre stenografija kar dobro od rok.«

Prav, bi bilo da bi povedala, kaj sem delala teh šestindvajset dni počitniške prakse. Sodelovala sem pri pripravi gradiva za sejo delavskega sveta SOZD Mercator in za referendum o nekaterih splošnih aktih. To sta bili glavni nalogi. Moram reči, da mi dela ni manjkalo. Mislim, da ni bolj zoprne stvari, kot biti v službi brez dela. Strašno počasi se potem premika ura.«

Omenjala si sejo delavskega sveta in referendum. Si prebirala gradivo, ki ste ga pripravili za delavski svet, in ali se tvoja predstava o referendumu pokriva za dejansko izvedbo referenduma?

»Gradivo za delavski svet sem toliko prebrala, da sem vsaj razumela naslov točke dnevnega reda oziroma samoupravnega akta. Temeljiteje se nisem poglobljala v njegovo vsebino. Na referendumu še nisem bila. V knjigi je to opisano preprosto, a mislim, da moraš biti kar iznajdljiv in dobro poznati samoupravna določila o izvedbi referenduma, da se delavci lahko objektivno odločajo o predlagani rešitvi.«

Med sodelavkami v kadrovske službi, tako si rekla, si se dobro počutila. Si želela spoznati še več delavcev v DSSS SOZD Mercator, predvsem pa vzpostaviti stik z mladimi oziroma njihovo organizacijo?

»Res mi je hitro minilo teh šestindvajset dni v dobrem razpoloženju v kadrovske službi. Priznati pa moram, da niti nisem silila ven, čeprav vem, da bom morala v naslednjih letih spoznati čim več delavcev v delovni skupnosti, da bom lahko sobro opravljala svoje delo.«

O mladinski organizaciji, žal, nisem nič slišala. Pa ne bi bilo napačno, če bi nas, praktikante, vsaj za nekaj dni povabili v svoje vrste.

Nasvet organizatorja rekreacije

Sonja Dolinšek – podpredsednica KORŠ

Kako prijavljamo ekipo in jo pripravimo na start

Zadnjič smo poslali našo prijavo organizatorju, medtem pa je en tekmovalce zbolel, drugi mož ne dovoli, nekdo ima spet nujne obveznosti, zaradi katerih ne more na tekmo... Nič hudega! Prijavili smo tudi rezerve, če pa jih slučajno nismo, skušamo pritegniti še koga. Paziti moramo, da bomo res kompletni v vseh panogah, ki jih prijavljamo!

Organizatorja obvestimo telefonsko in po možnosti še pismeno pošljemo podatke o spremembi seznama. Na svojem originalnem seznamu zapišemo spremembe in kdaj smo o tem obvestili organizatorja. Na lanskem Živiliadi so nam zaradi takih neizpodbitnih dokazov morali ustreči.

Preko samoupravnih organov v OZD omogočimo udeležbo tudi tekmovalcem, ki morda tisti dan delajo, in poskrbimo za povračilo potnih stroškov. V dogovorjenem roku nakažemo startnino. Denar je v športu najbolj odvečna, a žal potrebna reč. Zato že jeseni planiramo sredstva za rekreacijo. Če bo delo KORŠ še naprej teklo kot letos, za Mercatoriado ne bo startnine, za ostala sindikalna in občinska tekmovanja, Živiliade in podobno pa lahko drugo leto računamo že na 500 din kotizacije za tekmovalca. Če je tekmovalce daleč, pravočasno poskrbimo tudi prenočevanje za tiste, ki bodo šli na

pot dan prej. Vseskozi opozarjamo tekmovalce na trening in prav presenečeni bomo, kako zavzeto se ga bo večina lotila.

Ljudje so dandanašji že tako »uštmani« (ali pa »štmani« – kaj pravite?), da tudi kombiniranje prevoza sodi v rekreatorjevo domeno – kdo se bo s kom peljal, kjer se dobijo... Za Mercatoriado smo se dogovorili, da se vsi tekmovalci Slovenija Sadja (Mariborčani, Založani, Vičani, Moščani, Šiškarji itd.) dobimo pri bencinski črpalki pri Dolgem mostu na Viču. Menila sem, da bi lahko koga pozabili (ljudje včasih zaspijo, veste), a k sreči ni bilo tako. Prišlo pa jih je (iz več vzrokov) manj, kot je bilo prijavljenih, in tako sem že v Ljubljani vedela, katera ekipa ni popolna in kdo bi lahko kje vsočil. Tako sem lahko vse spremembe organizatorju sporočila takoj, ko smo prišli v Portorož, še pred uradno otvoritvijo tekmovanja, ko se prava norišnica šele prične.

Dramilo organizatorjem rekreacije v SOZD Mercator

Darko Bajec – sekretar KORŠ

Športne igre niso merilo

Še sveži so spomini na druge letne športne igre delavcev Mercatorja v Portorožu, ali, če se spomnimo malo dlje nazaj, nam pride pred oči s snegom pokrita Kranjska gora in druga zimska Mercatoriada, še bolj nazaj Ptuj 78 in končno se še komaj kdaj spomnimo na Črni vrh nad Idrijo.

To bi lahko bila nekakšna kronologija športnih iger Mercatorja (v obratni smeri) in lahko rečemo, da je bilo, v obdobju od Črnega vrha do Portoroža, veliko narejenega na področju športa in rekreacije v Mercatorju. Napredek je očiten, vendar sedanje stanje še zdaleč ni zadovoljivo. Športne igre delavcev so res eden od kazalcev kvalitete in kvantitete športnega ter rekreativnega udejstvovanja delavcev, vendar pa je, žal, še veliko drugih.

Če bi se ozirali samo na športne igre, bi lahko rekli, da je v Mercatorju organizacija rekreacije na visoki stopnji, na žalost pa zaostajamo pri drugih kazalcih, ki nam pričajo da marsikje šepa. Na Mercatoriadi kakor tudi na Živiliadi (kjer smo letos prvič sodelovali) je res cela vrsta sodelujočih, športni boji so zanimivi, tudi gledalcev je dovolj, vendar pa nekaj bode v oči: na vsaki Mercatoriadi nastopajo skoraj isti tekmovalci, vsako leto je videti iste obraze, poleg tega pa nekateri nastopajo v več panogah, da pač priborijo kakšno točko svoji ekipi.

Tudi DO oziroma TOZD, združene v SOZD Mercator, različno tretirajo rekreacijo svojih delavcev. Ni potrebno posebej razlagati razlike med napr. MIP, Slovenija

sadjem, Sadjem zelenjavo, Rožnikom, Slogo itd. na eni strani ter Rudarjem iz Idrije, Preskrbe iz Krškega, STP iz Hrastnika itd. na drugi strani. Prvi imajo lepo organizirano rekreacijo delavcev, sodelujejo na več tekmovanjih (sindikálnih, občinskih, športnih igrah itd.), pa tudi vse večje število svojih delavcev spodbujajo, da se začnejo ukvarjati z rekreacijo. Drugi pa, ali nimajo posluha za želje svojih delavcev, ali pa med samimi delavci ni zanimanja za rekreacijo. Koordinacijski odbor za rekreacijo in šport pri sozdu Mercator (KORŠ) si je zadal veliko nalogo, da bo te razlike pomagal odpraviti – da bi se nekateri zbudili iz dolgoletnega sna in bi lahko za Mercator kot celoto ugotovili – rekreacija je pri nas sobro razvita.

Moramo se zavedati, da uspehi Mercatorja na Živiliadi ali nekaterih ekip na Mercatoriadi niso rezultat množičnosti, temveč kvalitete nekaterih posameznikov. Na letni Živiliadi smo res osvojili 3. mesto v skupnem seštevku, vendar pa nas v množičnosti in organiziranosti rekreacije prekaša veliko tistih, ki so nam gledali v hrbet.

Zato pozivamo tiste, ki se vneto ukvarjajo s športom in rekreacijo, da vplivajo na svoje kolege v delovni organizaciji, ki se zadovoljijo s pešačenjem ob parnih ali neparnih dneh in se zmružejo, če samo slišijo za besedo – rekreacija.

Na koncu naj še omenim, da je KORŠ razposlal anketo po tozdihih oziroma delovnih organizacijah v SOZD Mercator o organiziranosti rekreacije delavcev. Rok za odgovore je minil (veliko jih sploh ni odgovorilo) in za zdaj še nimamo končnega rezultata, saj upamo, da nam bo poslal odgovor še kakšen zamudnik. Lahko pa že sedaj zatrdimo, da nas čaka še veliko dela, če bomo hoteli izboljšati sedanjo sliko organiziranosti rekreacije v SOZD Mercator.

Sonja Dolinšek – M-Slovenija sadje

Planinstvo

To je eden redkih športov, s katerim se lahko intenzivno ukvarjamo že od rane mladosti tja do pozne starosti. Poleg tega je to šport, ki sili človeka k izjemno dobremu spoznavanju sebe in svojih zmognosti, šport, v katerem je arena premogočna, da bi se čutili zmagovalce.

Tako kot plavanje, tudi hoja v hribe krepi pljuča in celotno mišično zgradbo telesa. V gorah se nam izostre čutila, prisiljeni smo živeti v skladu s prvobitno naravo. Osnovni pogoj za varno hojo v gore je pravilna oprema.

Perilo ne sme biti sintetično, nogavice morajo biti bombažne, svilene in volnene, hlače naj bodo udobne (ni nujno, da so pumparice, le vezati nas ne smejo), flanelasta ali bombažna ohlapna srajca ali majica, raje dva do trije tanki puloverji kot en debel, anorak za zaščito pred dežjem, obvezna, (tudi poleti!) kapja in rokavice, zaščitna očala, rezervna majica in nogavice, lahko pa še kaj, in predvsem ustrezen nahrbtnik in čevlji.

Nahrbtnik naj ne bo hruškaste oblike, z zunanjimi žepi, ampak opek in ne prevelik. Vanj naložimo spodaj težje predmete, zgoraj pa lažje, za razliko od krošnje (nahrbtnik s kovinsko oporo), kjer mora biti teža zgoraj. Čevlji – Alpinini so že zelo dobri – se morajo trdno okleniti gležnja, vezalke naj bodo elastične, podplat nepregiben, guma pa narezana – t. im. Wibrum (ali pa naša Sava, le da je treba potem gumo večkrat menjati). Profil se na turah »poradira«, zato gumo zamenjamo takoj, ko zareze niso več vsaj 1 mm globoke.

Hrana za na pot naj ne bo obilna po količini, ampak po kalorični vrednosti. Vedno je pametno vzeti na pot posušene slive, fige, jabolčne krehle ali pa lešnike, orehe, mandlje in rozine. Za pijačo ne skrbimo preveč, raje se odvadimo biti žejni – poizkusite! Kmalu vam bodo za dvodnevno turo zadostovale 4 pomaranče ali jabolka ter tista juha, čaj ali sok (no, pa tudi kako pivo) v koči. V nahrbtniku namesto kilograma kruha stlačimo raje zavoj prepečenca, škatlico filetov (v skrajni sili nadomeščajo izgubo soli), nožiček, baterijo, vžigalice, svečo, kremo za sončenje, Labiosan kremo za ustnice in astronautsko folijo. Ne pozabite na prvo pomoč, na zemljevid, vodnik, planinsko izkaznico in denarnico, pa pot pod noge!

Na turi prilagajajte tempo hoje svojim zmognostim. Vdihavajte globoko, na vsak tretji korak, in ne hitite za »dirkači«, saj se vse prerado zgodi, da so »polžki« s preudarnim tempom prej na cilju. Hodite brez počitkov, a vztrajno. Opazujte dogajanje okrog sebe – rosno travo, orumenele macesne, prepadno skalovje, brezmejno nebo, gamsa na grebenu, jagode na parobku, plezalca v steni. Pustite času, da teče po svoje, vonjajte smrečni ozon, črno gozdno prst, trpki vonj po skali in v hribih boste doživeli tisto, zaradi česar se boste vedno znova vračali tja.

Jaz z delom tekmujem, se ga ne bojim, čeprav za volanom pol dneva sedim.

Sem tudi vesela, v petju živim, prav rada zapojem, s tem čustva krepim.

Se v petju tolažim in z delom krepim, utrujena ležem in sladko zaspi.

Kako si podajata roke volan in pero

Jože Rozman

Šoferka-pesnica Marica Gaber

»Pesnik se rodi. Jaz imam talent po očetu,« zatrjuje Marica Gaber, ki že štiri leta pri delovni organizaciji M-Konditor s kombijem razvažajo krofe in suho pecivo po Ljubljani in okolici, spotoma pa napiše tudi kakšno pesmico. »Pišem spontano, ob dogodkih, ki me pretresejo ali vzbudijo mojo pozornost, če opazim ali vidim kaj zanimivega...«

Si kdaj pomislil ti občan, kje pravi prostor za smeti je zbran? Krajevna skupnost ne pusti, da se za cesto odlagajo smeti.

Rodila se je 1. 1938 na Spodnji Senici pri Medvodah. Z dvanaestimi

mi leti je morala zapustiti šolo, ker ji je umrl oče, na kmetiji pa je bilo veliko dela. Kasneje je dokončala večerno osemletko in šola za šoferje, pred kratkim pa še strojepisni tečaj. »Že kot dekle sem imela rada konje, vozove, gibanje, Vedno me je vlekel ven, v naravo, hotela sem spoznavati svet,« pripoveduje energično in zaneseno. »Sem idealist; več mi pomeni notranje zadovoljstvo kot materialna dobrina.«

Kateri Slovenec, od male deklice, ki zna komaj držati pero, do velikega poeta, ni pisal o ljubezni, tem večnemu vrelcu poezije? V knjigi, ki jo je Marica Gaber izdala v samozaložbi (vseh 50 izvodov je poklonila) in jo posvetila 100-letni-

ci rojstva Otona Županičiča in 25-letnici KUD »Oton Župančič« Sorra, je več kot polovica pesmi takih, ki želijo biti ljubezenske.

Zdaj ni te več... Le še spomin mi je ostal boleč. Ljubila sem te iz srca globine, ne morem skriti bolečine.

Sama zase pravi, da ni umetnica, da ji manjka tudi izobrazba, zato piše preprosto, za preproste ljudi, sebi v veselje in tolažbo.

Kadar mi je prav težko, vzamem svinčnik v roko, pa takoj si vse zapišem, da si s tem solze obrišem.

Takole je poskrbel organizator rekreacije v DO M-Sadje zelenjava za to, da so vsi delavci, ki so prispevali sredstva in moči, deležni uspeha na športnih igrah. In odličij ni malo! Foto Kancijan Hvastija.

Revija »Naša žena« o nas

Neva Železnik

Prodajalke bežijo v pisarne

Da, prodajalke bežijo v pisarne. Kamorkoli: v banko, na pošto, na občinske upravne organe, na samoupravne interesne skupnosti itd. Tja pač, kjer ni treba delati v izmenah, kjer so sobote proste, tja, kjer je delo bolj »fino« in spoštevano. In ker naša »ljuba« administracija »krade« kadre trgovini, jih tam seveda primanjkuje. Zato pa morajo tisti, ki so ostali, delati več in še bolj naporno. In prav gotovo je med prodajalci še mnogo takih, ki že v tem hipu opravljajo administrativne in tipkarske tečaje in čakajo samo še na pravo priložnost, da rečejo trgovskemu poklicu nasvidenje.

Ob koncu lanskega leta je bilo v Sloveniji v celotni trgovini (na debelo in na drobno) približno 78.300 zaposlenih. Od tega jih je v trgovini na drobno delalo 42.300, med njimi pa je bilo 38.000 prodajalcev in prodajalk. Vendar je v trgovini za prodajnimi mizicami več žensk (nad 65 odstotkov), zato smo že v začetku zapisali, da predvsem prodajalke bežijo v pisarne. Njihovi

moški kolegi tudi, če se v trgovini kmalu ne prerinejo (in navadno jim to uspe) do vodilnega položaja – poslovođe ali vsaj voditelja tega ali onega oddelka.

Pa še tale podatek se nam je zdel zanimiv. V trgovini na drobno z živili (kamor prištevamo pekarnice, mesarije, mlekarnice, ribarnice, trgovine, kjer prodajajo sadje in zelenjavo) dela le 9780 prodajalcev in prodajalk. In prav delo v trgovini z živili se zdi najmanj privlačno. Zato ni prav nič čudno, da marsikje – tudi v Ljubljani – večkrat ni mogoče odpreti nove samopostrežne trgovine preprosto zato, ker zanjo ne morejo dobiti dovolj kvalificiranih prodajalcev.

Zakaj tako in kaj storiti, da bomo reči, ki jih potrebujemo, sploh še lahko kupovali v trgovinah? Na to vprašanje so skušali odgovoriti naši sogovorniki in sogovornice.

Tončka Habič je poslovodkinja Mercatorjeve (TOZD Grmada) samopostrežne trgovine v Derčevi ulici v Šiški, pa tudi predsednica zbora združenega dela pri skupščini mesta Ljubljana.

V Naši ženi je med drugim spregovorila tudi o tem, kako privabiti nazaj v trgovine prodajalce in prodajalke? Predvsem tako, je menila, da bi bil delovni čas povsod tam, kjer je potrebno, prilagojen občanom. Tako pa občinski upravni organi zapro vrata za seboj ob dveh popoldan, isto storijo na samoupravnih interesnih skupnostih, po pisarnah v delovnih organizacijah, večina zaposlenih na pošti, v banki... Če bi vsi delali izmnsko – in morali bi – bi tudi trgovina ne zgubila toliko delovne sile.

Marinka Golmajer iz Križev in **Rudi Žagar** iz Bistrice, iz dveh va-

si pri Trziču, delata v največji tržiški Mercatorjevi trgovini. Svoj poklic imata rada, čeprav ni ne lahek ne najbolj cenjen. Delati morata tudi ob sobotah, včasih še ob nedeljah, nekajkrat na mesec pa imata tudi deljen delovni čas. Čeprav mnogo prodajalcev beži iz trgovine, sta naša sogovornika navdušila za trgovski poklic tudi svoja otroka; Marinka Golmajer hčerko, Rudi Žagar pa sina. Oba sta se letos vpisala v prvi letnik Trgovske šole v Kranju.

Marinka Golmajer: »Kdor res ni s srcem v trgovini, ta gre kmalu proč.«

Rudi Žagar: »Trgovini sem zvest že 28 let.«

Tončka Habič: »Zakaj morajo nekateri kar naprej služiti občanom, a drugi ne?«

Ne, ne tako

Foto Jože Rozman

Ob priložnostnem obisku v eni naših organizacij smo našli naš časopis takole – nerazdeljen med delavci. Kdo daje administratorju pravico, da odteguje ljudem njihov plačani izvod časopisa?

V spomin

Iz naših vrst nam je neizprosna bolezen iztrgala tovariša, sodelavca in prijatelja – JANEZA KAŠTRUNA.

Tovariš Kaštrun je petnajst let opravljal delo obratovodje, pri čemer sta vedno izstopali njegova strokovnost in iznajdljivost na področju strojništva. Poznali smo ga kot zgledega in dobrega tovariša, ki je svojo narodnostno in družbeno pripadnost izrazil v najhujših vojnih časih. Že kot 16-letni fantič je odšel v gozdove med partizane, kjer se je odlikoval kot mitraljezec v Gradnikovi in minerec v Prešernovi brigadi.

S polno mero odgovornosti je sprejel vsako delovno funkcijo, in teh ni bilo malo. Ni bil samo poznavalec na svojem strokovnem strojniškem področju, poglobljeno je razmišljal tudi o družbenih dogajanjih in našel v njih svoje mesto. Bil je dvakrat predsednik delavskega sveta Mercator-Embe, delegiral pa smo ga tudi v samoupravne organe sestavljene organizacije Mercator.

K vsakem delu je pristopil preudarno, večstransko, znal je prislunhiti sodelavkam in sodelavcem.

Delavke in delavci Mercator-Embe smo globoko prizadeti, saj je za vedno odšel človek, ki je bil v svoji veličini in čutnosti prijeten, vedno dobre volje in pripravljen nesebično pomagati.

Janez je sicer odšel, toda s sadovi svojega dela je ostal med nami.

Delavke in delavci Mercator-Embe

Drugi o nas • Drugi o nas

Ker je rubrika »Drugi o nas« v prejšnji številki zaradi pomanjkanja prostora odpadla in ker ga tudi tokrat ni dovolj na voljo za vse vesti, ki so se dosedaj nabrale, bomo objavili le najvažnejše in pa tiste, ki naslednji mesec ne bi bile več zanimive, ostale pa bomo obdelali prihodnjič na tem mestu ali pa posebej kot krajše članke.

V Delu (7. avgusta 1979) in Večeru (3. avgusta 1979) so Ptujčanom čestitali ob njihovem občinskem prazniku. V gospodarskem orisu ptujske občine so v obeh glasilih omenili delovno organizacijo MIP. V Večeru pišejo, da želijo MIP-ovi trgovci izboljšati preskrbo prebivalstva s potrošnim blagom, zato načrtujejo izgradnjo poslovno-trgovske hiše ter prenovitve trgovin v Podlehniku, Cirkulanah in Budini.

Sedmega junija je proslavila občinski praznik tudi občina Krško.

Kmečki glas (20. junija 1979) je ob tej priliki namenil precej prostora M-Agrokombinatu Krško, ki vztrajno širi vinograde in sadovnjake, kmete pa usmerja v organizirano kmetijsko proizvodnjo in skrb, da so kmetije opremljene s sodobnimi kmetijskimi stroji. Letos nameravajo preusmeriti 160 kmetij in izsušiti 510 ha zamočvirjenih kmetijskih zemljišč.

O osrednji proslavi v unionski dvorani ob 30-letnici sozda Mercator je poročalo Delo (28. junija 1979) s povzetkom govora generalnega direktorja Mirana Goslarja in podpredsednika ZIS Zvoneta Dragana. Tudi Informativni prirediteljski dnevnik iz Beograda je 27. junija 1979 ob tej priliki objavil članek z naslovom »Trideseti rojstni dan«, v katerem je predstavil SOZD Mercator kot celoto in njegovo pot od začetkov do danes.

O novih Mercatorjevih trgovinah, ki so bile odprte v prejšnjih dveh mesecih, so se razpisali širrom po Jugoslaviji. Tako so o novi blagovnici v Lendavi poročali v Gospodarskem vestniku (12. julija 1979), Večeru (26. junija 1979) in Ekonomski politiki (16. julija 1979), ki izhaja v Beogradu. Večer in Ekonomska politika sta pri tem družno naredila isto napako. Blagovnica namreč ni veljala 40 milijonov, kot sta objavila, pač pa 51 milijonov.

O novem salonu pohištva v Trziču je pisal Gospodarski vestnik v isti številki, o novi samopostrežnici tozda Dolomiti v Vnanjih Gorah pa Delo in Ljubljanski dnevnik – oba 16. avgusta 1979.

O sadju in zelenjavi je bilo poleti prelitega veliko črnila, saj je bila preskrba z vrtninami in sadjem, cene teh pridelkov in vse, kar se je okrog tega dogajalo, hvaležna tema za mnoge pišočce pri Delu in Ljubljanskem dnevniku. Pri tem je bila večkrat omenjena, enkrat karana, drugič hvaljena, delovna organizacija M-Sadje zelenjava.

Ljubljanski dnevnik je 14. avgusta 1979 v rubriki »Med vami« objavil članek z naslovom »Gostinska kultura, kje si?«, iz katerega izvemo, kako so občanu »postregli« v Mercatorjevih gostilnah Majolka in Keršič. Kako so tu postregli drugemu občanu, lahko preberete v posebni reportaži v tej številki glasila Mercator.

»V Polju čakajo trgovce« je zapisalo Delo 9. avgusta 1979. Po dveh letih zapletih naj bi končno le pričeli graditi novo samopostrežno trgovino v Slapah, kajti sedanja ob Zaloški cesti je nedvomno premajhna za občane krajevne skupnosti Polje, ki jih je sedaj osem tisoč, čez deset let pa jih bo že 35.000. Novo samopostrežnico, ki bo imela 600 m² prodajnih površin bo gradil TOZD Golovec, DO M-Rožnik.

V zbadljivi rubriki »Pa še to« je Delo prineslo vestičko iz Mercatorjeve Veleblagovnice v Beogradu, kjer so že dvakrat razpisali natečaj za prosto delovno mesto tehničnega sekretarja in obakrat obvestili prosilce, da so natečaj razveljavili zaradi tehničnih razlogov. Prosilce so obvestili tudi tretjič, da se lahko javijo na razpis...

Lojze Savinšek iz Krškega se je v pismih bralcev – Delo, 27. julija 1979 – hudoval nad Mercatorjem, ki zapostavlja potrošnika, saj v trgovinah DO M-Preskrba ni moč dobiti surovega masla, jedilne margarine in nekaterih drugih osnovnih in važnih izdelkov. Kate-rih, pisec ne pove. Tu so po njegovem mnenju krivi grosisti, saj poslovođe pravčasno naročajo dovolj blaga. Tudi sveti potrošnikov, meni Lojze Savinšek, ne bi mogli pri tem kaj prida storiti.

Jože Rozman

KADAR POTREBUJETE
POMOČ PRI IZVEDBI AKCIJ
NAVODILA ZA PRIPRAVO GRADIV
OBJAVO POMEMBNIH DOGODKOV
POLITIZACIJO PROBLEMA

POKLIČITE
CENTER ZA OBVEŠČANJE
061–23-424
ALI UREDNIŠTVO GLASILA
061–21-488

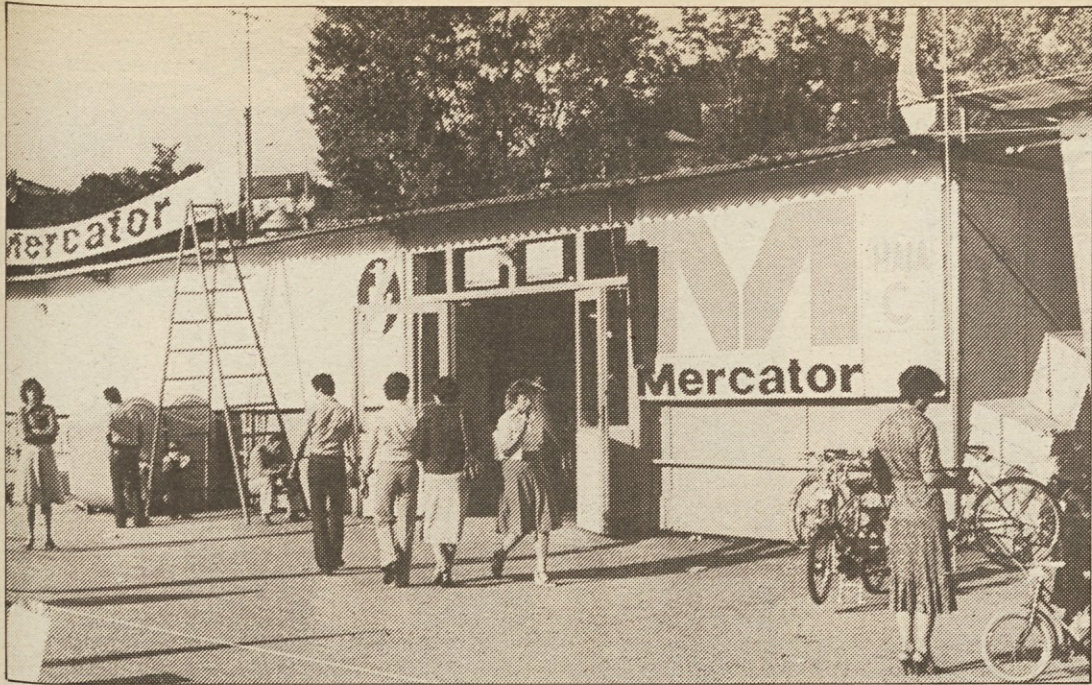

Foto: Mile Bitenc

Foto: Jože Rozman

v Dravljah popravil napis Mercator (prej Merkator), v Postojni pa so napisu Mercato dodali še tisto zadnjo črko »r«. Tako je tudi prav.

Hala, bolje lopa, v kateri je stalni razstavljalec tozd Preskrba iz Tržiča v sestavu M-Rožnika.

Foto: Jože Rozman.

Notranjščina lope je po zaslugi naših Tržičanov kontrast neuglednemu zunanjemu videzu.

Foto Jože Rozman.

Na gorenjski sejem v Kranju

... so vabili trgovci iz tržiške Preskrbe

Na letošnjem gorenjskem sejmu od 10. do 20. avgusta v Kranju, ki je bil že 29. po vrsti, je sodeloval tudi Mercator-Rožnik, TOZD Preskrba iz Tržiča, ki je tu reden gost že več kot 15 let.

V hali C, na površini nekaj več kot 300 m², so razstavili in prodajali pohištvo, belo tehniko, akustiko, orodje Black & Decker in Iskre, tekstilno blago, srajce in zavese. Za okrepčilo je bil obiskovalcem in kupcem na voljo tudi bife. Pred halo B in C so na površini 200 m² prodajali še betonske mešalce, samokolnice, kmetijske stroje Muta-Gorenje, mline, motorje, kolesa in stiskalnice. Tovarna kos in srpov iz Tržiča je v njihovem okrilju ponujala kmetovalcem še dobre stare kose in srpe, ki jih kljub moderni mehanizaciji vsak kmetič še vedno s pridom uporablja, pa tudi vrtničarji ne morejo brez njih.

Zanimanje kupcev za razstavljene predmete seveda ni bilo majhno, saj so vse blago lahko kupili za dva odstotka ceneje, nekateri izdelki pa so bili cenejši celo za pet odstotkov.

Več o prodaji nam je povedal Marjan Gradišar, vodja komercialne službe v ozdu Preskrba iz Tržiča: »Navzlic težjim kreditnim pogojem nam kupčija še kar cvete. Gotovinski promet je tak, kot smo ga pričakovali, kreditov pa bo seveda nekaj manj. Obiskovalcev je veliko, povpraševanja tudi. Težave imamo drugje, kjer jih v resnici ne bi smelo biti: primanjkuje nam nekaterih izdelkov, dobava le-teh šepa. Dobili smo samo 12

betonskih mešalcev, prodali pa bi jih petkrat več. Podobno je s samokolnicami, pralnimi stroji, zamrzovalnimi skrinjami, pečmi za centralno kurjavo. V prvih dneh smo prodali največ koles in motorjev ter kmetijskih strojev. Vse delo na sejmu opravlja 26

ljudi, od tega je precej študentov, ki nam v času sejma pomagajo že več let zapored. Kljub temu naši prodajalci v Tržiču delajo vse dneve, saj je avgust tudi mesec dopustov. Po sejmu imamo v Tržiču še dve prireditvi, šušarsko nedeljo in tombolo, in takrat imamo tudi v

nedeljo odprto blagovnico in prodajalne, postavimo pa tudi stojnice na Trgu svobode. Avgust je za nas res najtežji mesec v letu.»

Razumljivo, saj se klasje žanje takrat, ko je zrelo, bi lahko modro sklenili ta zapis.

Jože Rozman

Dober glas seže tudi v Pivko

V okviru sejma je studio za ekonomsko propagando, natančneje rečeno, Mile Bitenc, pripravil pakušnje (»moderno« rečemo temu degustacije) izdelkov nekaterih naših dobaviteljev ki imajo namen seznaniti potrošnika z novimi ali kakovostnimi proizvodi.

Po en dan so poleg bifeja v hali C obiskovalci pokušali izdelke PIK Takova iz Gornjega Milanovca (eurocrem, sadne sokove, vodko Baltik), HP Kolinske (Viki krema), HP Droge (ribje konzerve), Mercator-Embe (Benko kakav) in Slovina, ki je poleg Grajskega črnega vina in rdečega Dobrovoljčka potrošnikom prav tu prvič predstavil novo vino – beli Dobrovoljček.

Vse izdelke, ki so bili na pokušnji, so obiskovalci seveda lahko kupili (vodko Baltik in Benko kakav po reklamnih cenah), v dar pa so dobili še značko in reklamno vrečko.

Radovednežev in pokušavcev ni manjkalo, tudi kupcev je bilo veliko, o smotru pokušnje pa najbolje govori tole: ribje konzerve, lepo zložene na polici, več dni niso zamikale niti enega kupca. Na dan pokušnje Mercator-sardin in Izola brand-rib s povrtnino so prodali 200 konzerv. Upoštevajoč dejstvo, da sejem obiskujejo ljudje iz vseh koncev in krajev Slovenije in tudi zamejstva, lahko mirno sklepamo, da bo dober glas s pokušnje prav gotovo segel tudi v deveto vas. Na svoj način je to izrazil tudi kupec iz Pivke, ki je vprašal: »Ali bom tudi v Pivki lahko dobil Benko kakav?«

Enake izdelke so pokušali in kupovali tudi obiskovalci kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni od 18. do 26. avgusta, le da je namesto Slovina Agraria iz Kopra predstavila vina refošk, merlot in kabernet ter amaro Ramazotti.

Jože Rozman

Pokušnja v organizaciji Studia za ekonomsko propagando.

Novosti u programu M-Contala

Djurica Sremac – M-Contal, Beograd

Partneri za grafičku industriju

Contal, OOUR CONIMEX, u Mercatoru već poznati član, koji se bavi uvozom, izvozom i zastupanjem inostranih firmi, stalno proširuje program svoje delatnosti.

Možemo reći da to proširenje nije nikakva stihija trgovačkih transakcija u traganju za što boljom zaradom, već ozbiljna programska orijentacija na određene oblasti u kojima se na domaćem tržištu osećaju nedostaci, a koje CONIMEX uz asistenciju svojih stručnih kadrova može dopuniti.

Jedna od tih oblasti je i područje grafičke industrije u kojoj stalni porast cena polufabrikata (hartije) nameće stalnu potrebu za moder-

nizacijom opreme i racionalizacijom postupaka u samoj tehnologiji štampa. U želji da dopuni svoj program zastupanja, u toj oblasti

se našao i CONIMEX, sada već ozbiljan partner mnogih domaćih grafičkih kuća, inače ekskluzivni zastupnik japske firme »FUJI

Conimexov razstavni prostor na beograjskem sejmu tehnike.

FILM« za oblast grafičkih filmova kod nas. Ovakav potez doneo je našoj grafičkoj industriji mogućnost izbora još jednog novog poluproizvoda koji po svojim kvalitetima ne zaostaje za postojećim, i čak ih po nekim karakteristikama i prevazilazi, a po ceni im je konkurentan. Načeta problematika ne bi mogla uspešno da se razreši da se ostalo samo na jednoj stvari, pa tako CONIMEX pored angažovanja novih stručnjaka iz ove oblasti u svoj program grafike uključuje i firme SCHOBER i ZEISER iz Zapadne Nemačke.

Najnoviji potez, moramo podvući, vodi daljoj specijalizaciji i nadgradnji čitavog posla i odražava želju da se usluge za krajnje korisnike još poslovnije usmere ka maksimalnom zadovoljenju njihovih potreba. U maju ove godine na sajmu tehnike u Beogradu mogli smo videti CONIMEX sa novim partnerom iz oblasti grafičke industrije, a to je firma KLOTAR AG – Ziri, Švajcarska.

Stari partneri ostaju, ostaju i njihovi programi a novi sad sve to svojim programima još dopunjuju. Šta nam to govori?

Odgovor je jasan, a to je da MERCATOR – CONTAL svojim programom u ovoj oblasti postaje i već je ozbiljan poslovni partner za grafičku industriju.

Od izloženih eksponata sledeći su privukli našu pažnju: kontakti kopirni aparat, pneumatski kopirni aparat za horizontalne kopije, horizontalna i vertikalna centrifuga za ofset. Na osnovu kraćeg posmatranja nameće se zaključak da su pomenute mašine privukle pažnju i drugih posetilaca, a možemo poželeti da i dalja prodaja ide kao poseta.

Bez namere da dajemo konačan sud o svemu, ipak primećujemo da skepticizam koji po pravilu prati svaki novi posao, pa i ovaj, polako nestaje, a zamenjuju ga ozbiljni i krupni koraci kako na planu proširenja komitenata tako i novih poslovnih partnera iz inostranstva, što govori da svaki posao koji se dobro planira i vodi mora da da i rezultate.

Iz dejavnosti M-Contala

Akcija za obvešćanje

Ponudnik na pravem terenu

M – Contal, TOZD Conimex se je velikopotezno odzvao vabilu letošnjeg organizatorja seminarjev za obvešćanje u združenom delu, delavski univerzi Boris Kidrič iz Ljubljane, in je posodil iz svojega programa uvoženih razmnoževalnih aparatov garnituro, na kateri so udeleženci spoznali praktično uporabnost strojev, ki so najbolj primerni za informacijske službe v organizacijah združenega dela.

Ciklus štirih seminarjev za organizatorje obvešćanja v mesecu avgustu v hotelu Maestoso v Lipici je bil namenjen tako vodjem informativnih služb in direktorjem sektorjev, kakor urednikom glasil in tajnikom samoupravnih organov, pa tudi novinarjem in oblikovalcem glasil v delovnih organizacijah. Stirje tematsko zaokroženi programi so ponudili možnost, da vsaka skupina udeležencev v tednu dni teoretičnega in praktičnega pouka spozna prvine in metode ter pristop k delegatskemu obvešćanju.

Poteza TOZD Conimex oziroma tov. Nagliča je brez dvoma odločitev dobrega poslovnega čuta in preudaraka. Njen reklamni smoter je bil usmerjen k najbolj potencialnim uporabnikom, obenem pa je to tudi gesta, s katero je TOZD Conimex omogočil, po strokovni demonstraciji, praktični pouk udeležencev. Vsa gradiva so bila opremljena s signaturo: razmnoženo na stroj Rex-Rotary, z navedbo zastopnika.

Učinek akcije bo moč izmeriti šele kasneje, predvidevamo pa lahko, da bo vsaj tolikšen kakor po demonstraciji na sejmih.

Žal pa se tudi Conimexu dogaja isto kakor drugim našim dobaviteljem tujih strojev, da namreč ne poskrbijo za reprodukcijski material. Kaj koristijo stroji tistim, ki smo jih lani, na podlagi prav takšne akcije Contala na seminarjih v Piranu, nabavili, če pa ni zanje matric. Tega prestopka si Contal ne bi smel privoščiti.

Jaro Novak

Predstavljamo naše dobavitelje • Predstavljamo naše dobavitelje • Predstavljamo

Iz proizvodnega programa Ilirije-Vedrog

Sveče

Prihaja jesen in z njo čas, ko je poraba sveč prav gotovo največja. Skladišča se polnijo in kmalu bomo na prodajnih policah že lahko izbirali med množico najrazličnejših sveč; tako po obliki kot po barvi.

Zato bomo tokrat tej, sicer drobni, a še kako pomembni stvari, namenili nekaj prostora. Za zapis o svečah so nam v Iliriji-Vedrog postregli z vrsto zanimivih podatkov. In na začetku še to: sveče so le delček tistega, kar proizvajajo v tej delovni organizaciji. V Jugoslaviji so vodilni proizvajalec sveč.

Svečo prav gotovo vsakdo pozna in vsakdo jo je že uporabljal. Poznali in uporabljali pa so jih celo že stari Rimljani; z njimi so razsvetljevali, služile pa so jim tudi kot ceremonialni rekvizit pri verskih obredih.

ILIRIJA-VEDROG
LJUBLJANA, n. sol. o.

V moderni dobi je sveča dobila posebno vlogo, poseben pomen. Današnja uporaba sveč se je močno razmahnila in sveče uporabljamo ob več priložnostih. Stoletja nazaj so ljudje svetili s trskami, oljenkami in šele kasneje so razvili lojaste in voščene sveče. Iskanje vedno novih oblik in vrst sveč pa je pogojevalo razvoj nove tehnologije. Tako je danes na tržišču pestra ponudba sveč, ki jih izdelujejo po različnih tehnoloških postopkih. To so vlivanje, vlečenje in stiskanje.

Zapisal sem že, da je delovna organizacija Ilirija-Vedrog vodilni proizvajalec sveč v naši državi. V proizvodnji znaša njen delež več kot 50 odstotkov. Proizvodnja in potrošnja sveč v Jugoslaviji ne prestando naraščati. Za lažjo predstavbo naj naveden tele številke: v letu 1970 smo proizvedli 613 ton sveč, leta 1977 pa je proizvodnja že presegla 2000 ton. Kljub tej relativno hitri rasti pa je letna poraba

sveč na prebivalca pri nas le okrog 100 gramov. Za primerjavo tole: v Zvezni republiki Nemčiji je ta količina večja – kot 950 gramov na prebivalca, v skandinavskih deželah pa je celo trikrat večja.

V zadnjih letih opažamo porast porabe sveč tudi pri nas. Ne uporabljamo jih le na grobovih kot spomin na umrle. Cenimo jih kot odnos ambienta ali kot intimno, toplo, prijetno razsvetljavo ob večerih. Sveče gori pri slavnostnih kosilih in večerjeh. Sveče so lahko tudi skozi vse leto primerno darilo. Spoznavamo torej, kaj vse nam lahko nudijo te skromne sveče.

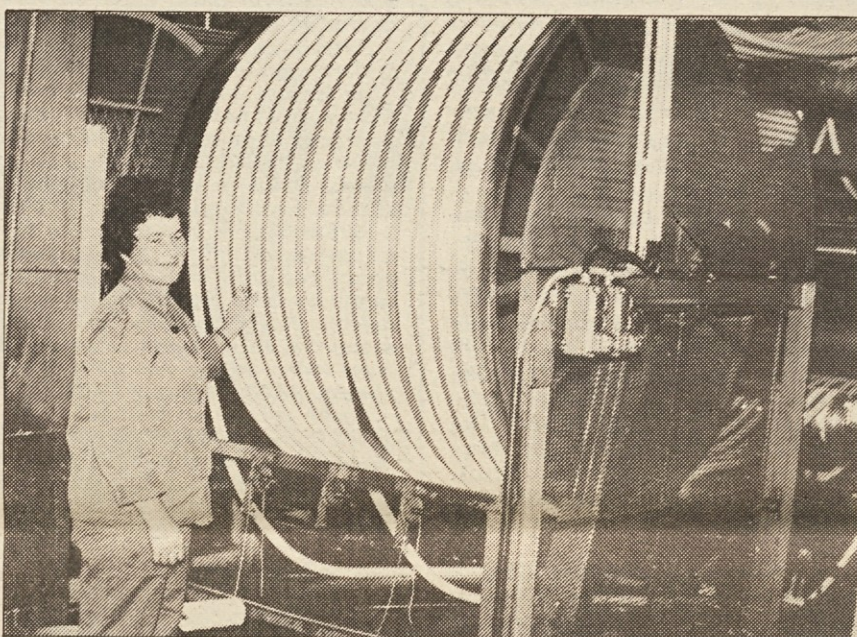
Takšna široka uporaba je postavila vse ostrejša kriterija glede kakovosti sveč. Ilirija-Vedrog ima tradicijo v proizvodnji sveč in osvojili so raven kakovosti sveč zapadnega trga. S tem so si odprli pot na tržišče v Skandinaviji, Švici, Nizozemski in Avstriji ter pridobili renome.

Pa si pogledajmo še, kakšne sveče izdelujejo v Iliriji-Vedrog. Proizvodni program je pester in obsega:

– navadne **gospodinjske sveče** in topaste sveče, posamično ali v setu, ki se uporabljajo za razsvetljavo in tudi za grobove. Prav gotovo ni gospodinjstva, ki ne bi imelo na zalogi vsaj nekaj takšnih sveč;

– **ornamentne sveče** različnih motivov so namenjene predvsem za dekoracijo stanovanj, primerne pa so tudi kot lepo darilo;

– moderne **dekoriativne sveče** so različnih oblik, kot naprimer krogle, štirioglate, šestoglate, egalizirane, rebričaste, in podobno. Te vrste sveč so kot nalašč za dekoracijo v moderno opremljenih stanovanjih;

Eden od postopkov izdelovanja sveč v Iliriji-Vedrog.

– **nagrobne pokrite lučke in lončki** so namenjeni za grobove, saj goriyo takrat, ko piha veter, dežuje ali sneži;

– **ikebana in novoletne sveče** imajo to odlično lastnost, da od njih ne kaplja. Prav zato so namenjene za popestritev ikebana aranžmajev in za okras novoletnih jelk.

Tuje, pa seveda tudi domače tržišče, zahteva pri svečah vedno nekaj novega. Oblikovalci sveč v Iliriji-Vedrog se tega dobro zavedajo in za prihodnje leto že pripravljajo vrsto novosti. Z novimi izdelki kot so plamenica, bakla, dvojni konus in z novimi ornamentnimi svečami želijo doseči samo to, da bi sveče še močneje osvojile potrošnika.

Ilirija-Vedrog
Foto: arhiv tovarne

Z Industrijsko klavnico in tovarno konzerv v Sremski Mitrovici MITROS, v sestavu PIK Sirmium sodelujemo že desetletje. So naši dobavitelji svežega mesa in mesnih izdelkov. Letošnji promet je predviden za ca. dva in pol milijona novih dinarjev oziroma okoli 400 do 500 ton mesa in mesnih izdelkov. Z organizacijo ima Mercator podpisan samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev, tudi za investicijski program SOZD Mercator.

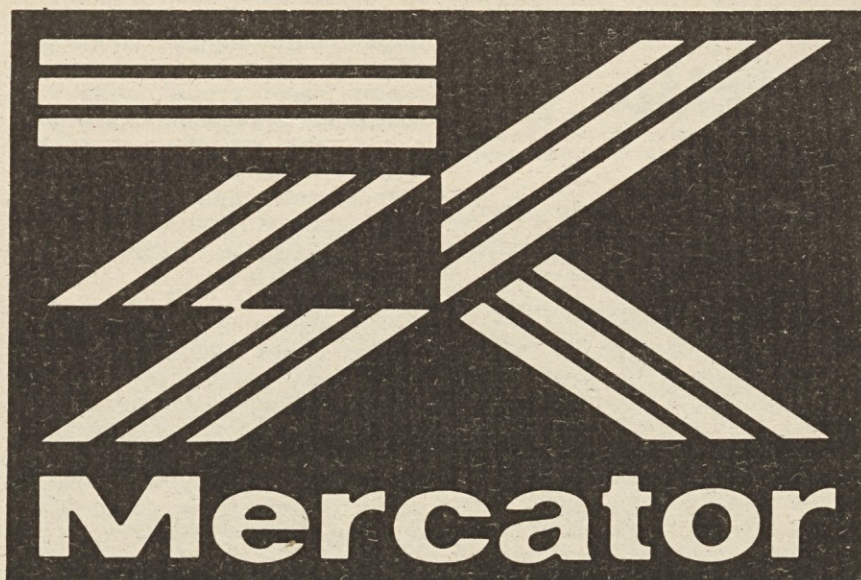

Foto Jože Rozman

HP Droga predstavlja

Studio za ekonomsko propagando

Kosilo z naših polic

Tokrat smo iz naših polic pobrali nekaj proizvodov HP Droga, iz katerih sicer ne bomo pripravili kosila, a nam bodo pri njegovi pripravi v veliko pomoč.

Čeprav je vroče, nam dobra juha vseeno tekne. Smo v letnem času, ko nam vrt ponuja vsega v izobilju. Dobra zelenjavna juha je v tem času pogosto na mizi. Za izboljšanje okusa je kot nalašč ARGO FONDIN. To je tekoči instant, ki se razen za pripravo juhe uporablja tudi za bujon, kot dodatek k mesu, toplim in hladnim omakam, solatam itd.... Vsebinska stekleničke: 390 gramov.

WORCHESTER omako uporabljamo k zrezkom, pečenemu mesu, mesu na žaru, postrežemo jo k

vodo je odličen tudi kot napitek. Osnovna sestavina je paradižnikov koncentrat, razen tega pa je dodano še vino, kis, ogljikovi hidrati, glutaminat, sol in začimbe. Vsebinska: 360 gramov.

PAPRIKA KETCHUP je omaka pripravljena iz paprike, ogljikovih hidratov, kisa, soli in začimb. Serviramo jo kot dodatek k mesu na žaru, k ribam, služi nam za pripra-

vo omak in za premaz. V steklenički je 315 gramov te omake.

ribam, omakam itd. Osnovne sestavine te okusne omake so: vino, ogljikovi hidrati, kis, rastlinski ekstrakti, glutaminat, sol in začimbe. Vsebinska stekleničke: 340 gramov.

TOMATO KETCHUP – paradižnikova omaka se uporablja kot dodatek k mesu, krompirju, testenam, rižu in jajcem. Razredčen z

Izdelki, ki smo jih tokrat predstavili, sicer niso novost, so pa pri pripravi hrane postali že nepogrešljivi.

In ob koncu še nekaj: če bi se radi odžejali z osvežilno pijačo, potem si pripravite FLA VOR AID napitek. V vrečki je praška za dva litra pijače po okusu maline, limone ali pomaranče.

Mile Bitenc

Iz naših pesmaric

Antolič Kristina:
MIP Ptuj, TOZD
Maloprodaja

Dete toži

Dete spalo je vso noč ne-
mirno,
hude sanje je imelo –
prebudilo se,
prav milo joka,
nihče potolažit ga ne zna.

»Sinek zlati, kaj je s tabo?«
Mamica sprašuje ga:
»Al' si lačen,
žejen mar?«

Ali sinek joka, joka,
zaskrbljen je čelo očka –
kaj se je zgodilo nam –
da sinka potolažiti ne znam?

Stiska mamica ga k sebi,
pomiluje in tolaži,
milo povprašuje ga:
»Kaj naj ti prinese očka –
sladoled, žvečilne, sok?«

Sinek toži, milo joka:
»Mamica, mami moja,
BENKO-ta še nisem pil!«

regenerator za lase
s proteini in
rastlinskimi ekstrakti
regenerator za kosu
sa proteinima i biljnim
ekstraktima

POPULARNI BRAZILSKI NOGOMETNAČ	IME ČRKE	ŽENSKA PIJACA	POJAVO GA JE SLOVNICE	GORA V EVICI	RIKSKA 300	IZDELEK ILIRIJE - VEDROG	NULA	TEDENSKA TRIBUNA
ZOBNA PASTA ILIRIJE - VEDROG	P	E	P	S	O	D	E	N
UČINEK	E	F	E	K	T	H	I	T
LITER	L	T	L	N	O	Č		
SATAN	V	E	D	R	O	G		

MEČNI
IZDELEK

LJ. ŠPOR
BANSKI
DELA VEČ
DARE

VRSTA
PEČIVA
KUGL.

ENAKI
ČRKE

BARSKA
Z

ČRNOG.
PEŠNIK,
VLADIK

GERMAN.
OREL

VZROD

VAS
BLIZU
LJUBLJ.

TEŽA
EMBALA-
ŽE

MUSLIM.
BOG

KRASEN

AM. H.
IHE

OBOKANO
STEDIŠČE

IME RA- SISTA SHIM ST. TOČKI PRI TENISU	I	A	N					
IRIDIO	U	L	A	G	A			
MUSLI - MANSTVO BESEDA BREG POVD	B	I	G	E	I	S	L	
NARICA LJUBKOV.	R	R	M	A	R	I		
DOBA, VEK	I	I	T					
OS. ZAI. MNOŽINA	N	J	E	G	O	S		
NARODNI HAGAZIN	A	R						
HAJHANO, VELI SNOVI SREDNJO- BOJNA LABOJA	V	A	T	O	M	I		
OSLEK, MEČ ZA SABLA NJE	I	G						
NEZDANI PREDMET	T	A	R	A				
FILM. IGRALKA PATRICIA 4. ČRKA	A	L	A	H				
ČISTILA ILIRIJA - VEDROG VLADINŠ. KNJIGA	L	E	P					
100 M	J	I						
DEE. EMILIE	A	R	K	A	D	A		
AMPER ANDREJ GRABNAR	R	E	G	E	N	E	R	A
OS. ZAIHEK								
OBOKA- NJE 2. SANOQ.								
AVT. OŽN. LJUBERNA 21. ČRKA								

Nagradna križanka »Ilirija-Vedrog«

Kar 25 lepih nagrad bomo z žrebom razdelili med tiste reševalce, ki bodo do 10. 9. 1979 na naš naslov SOZD Mercator, STUDIO ZA EKONOMSKO PROPAGANDO, 61000 Ljubljana, Breg 22, poslali rešeno križanko, v kateri tokrat gostuje priznana ljubljanska tovarna ILIRIJA-VEDROG. Pri žrebu bomo upoštevali le tiste križanke, ki bodo imele priložen izpolnjen kupon, ki ga najdete na tej strani časopisa, in na ovojnicu oznako ILIRIJA- VEDROG.

Kakšne bodo nagrade, ki jih bo za reševalce prispevala ILIRIJA-VEDROG?
– 5 kompletov sveč, – 5 kom. CISTO univerzal, – 5 kom. spray REXONA, – 5 kom. SUBRINA regenerator in
– 5 kompletov značk kozmetike Narta.
Pričakujemo veliko pravih rešitev in želimo obilo sreče pri žrebanju.

Poslovodje, preberite tudi to

Studio za ekonomsko propagando

Benko nagrajuje

V lanski decemberski številki smo zapisali, da je v Embi stekla redna proizvodnja kakava Benko. Emba je edina, ki ima v Jugoslaviji izključno pravico za proizvodnjo tega mlečnega napitka. Tehnologijo so kupili od koncerna UNILEVER iz Nizozemske, za vpeljavo tehnološkega procesa pa so sodelovali z dunajsko tovarno Bensdorf, od katere je Emba kupila tudi opremo.

Zdaj teče proizvodnja že več kot pol leta. Benko, ki smo ga prej radi prinašali iz avstrijskih trgovin, je zdaj na voljo malodane v sleherni prodajalni.

Postal je poznan in priljubljen tudi preko malih zaslonov, saj smo simpatičnega fantka v reklamah zdaj prav radi gledali.

Benko ni le odličen kot topel ali hladen napitek z mlekom, lahko ga uporabljamo še na več načinov. Spretna gospodinja ga bo s pridom uporabila za pripravo premazov in krem. Odličen je na primer tudi mlečni zdrob ali riž, če ga posujemo z benko. Tudi kava s smetano je boljša in okusnejša, če jo posujemo z žličko kakava Benko. No, pa to ni vse. Načinov za uporabo je še in še in kdor je vsaj malo iznajdljiv, mu bo Benko še kje pomagal.

Prej sem že zapisal, da Benko najdemo v sleherni naši prodajalni. Kje in kako pa je naložen, je drugo vprašanje. V mnogih prodajalnah je na »pravem« mestu, marsikje pa ga je treba pošteno iskati. Vemo, da povsod nimate enakih možnosti, da kupcem blago ponu-

dite na primeren način. Vendar, včasih je potrebno le malo iznajdljivosti in dobre volje, da to uspe. In če je blago primerno zastavljeno najde tudi hitrejšo pot do konca.

Z Embo smo se dogovorili tole: Razpisujemo tekmovanje (velja seveda le za prodajalne z živili) za najlepše urejen prodajni prostor za Benko. Kako boste kupcu na najbolj domiselni način ponudili ta izdelek, je odvisno od vaše iznajdljivosti. Pri tem lahko uporabite ogledne kartone (če jih nimate, zaprosite zanje v Embi – radi vam bomo pomagali) in seveda druge elemente, ki jih boste pripravili sami. Če ste se odločili, da boste sodelovali v tej akciji, potem izpolnite kupon in ga pošljite najkasneje do 15. septembra na naslov Mercator, STUDIO ZA EKONOMSKO PROPAGANDO, 61000 Ljubljana, Breg 22. Na ovojnicu obvezno pripišite »BENKO«.

In kako bo vsa stvar tekla naprej? Posebna komisija si bo ogledala prodajna mesta. Prišli bomo seveda nenapovedano, »na dan X«. Tri najlepše in najbolj domi-

Izid natečaja

Nagrade križanke »Kolinska«

Tokrat smo za »Kislo križanko Kolinske« dobili sicer manj rešitev, na kar verjetno vplivajo dopusti. Vendar se je kljub vsemu do roka v našem studiu nabralo 237 rešitev. Med praviimi je žreb nagrade razdelil takole:

- Ivanka Dremelj, M-Slovenija sadje, Ljubljana
- Nada Sever, M-Contal, Ljubljana
- Tone Čož, M-Velepreskrba, TOZD Grosist, Ljubljana
- Tone Otorepec, M-Ješa, Rogaska slatina
- Milena Basarič, M-Sloga, Gornja Radgona
- Sonja Jenček, M-Nanos, Skupne službe, Postojna
- Joža Žist, M-Rožnik, TOZD Golovec, Ljubljana
- Mirko Gamzer, M-Sloga, Gornja Radgona
- Lojzka Ježek, M-Rožnik, TOZD Preskrba, Tržič
- Marija Malnar, M-Nanos, TOZD Trgovina, Rakek

Nagrado (ročko s 5-litri M-kisa) dvignite v Studiu za ekonomsko propagando, Breg 22, Ljubljana.

KUPON križanka

Ime in priimek:

Poštna številka in kraj:

DO ali TOZD (naslov):

Kupon

Za akcijo

Benko

Delovna org. oz. TOZD:

Kraj:

Prodajalna:

Kako letujemo?

Djurića Sremac – M-Contal, Beograd

Kako letuju u M-Contalu

Povratak prirodi sve više preokupira savremen svet, a sa njim i nas Jugoslovene, što se oseća i u Contalu.

U jeku korišćenja godišnjih odmora poželeti smo da se bliže upoznamo, gde i kako letuju radni ljudi Contala.

Contal, u kome oko 270 radnika čine dva OOUR-a, Conimex i Cibes, organizuje letovanje za svoje radnike na jedan dosta originalan način. U oba OOUR-a je ta organizacija slična, što smo zaključili na osnovu kratkog intervju-a koji smo vodili sa predsednicima sindikalnih organizacija Contala u Beogradu, drugovima Dolenc Avtonom i Bešir Svetislavom.

OOUR Conimex za odmor svo-

jih radnika, kojih je oko dvesta, poseduje četiri jednosobna stana sa po 3 + 1 ležaja u Luciji – Portorož, i tri kamp prikolice sa po 8 ležaja, od tega dve u Vrsaru i jedna u Baškim vodama. OOUR Cibes ima jednu prikolicu sa osam ležaja u Rovinju i jednu sa pet ležaja u Vrboski na Hvaru za oko 65 radnika. Već ovi grubi podaci govore da broj mesta sigurno ne zadovoljava postojeće potrebe, bez obzira što

se u Contalu ne ide kolektivno na godišnji odmor, i što su objekti na raspolaganju maltene preko cele godine. Ali, kako reče drug Dolenc, mi (Contalovci) se i sa ovako malim brojem mesta trudimo da stvorimo što bolje uslove za odmor radnika tako da su postojeći kapaciteti na raspolaganju i našim penzionerima, a nemojmo zaboraviti ni to, da svi ti objekti imaju jedan veoma visok nivo komfora.

Obisk žejnega v Mercatorjevih lokalih

Poletje se počasi nagiba v jesen in vroćih, toplih dni bo vse manj. Ne moremo pa reći, da jih avgusta ni bilo dovolj. Pasjidnevi so bili prav zares pasji in večkrat se je živo srebro povzpelo tudi čez 30 stopinj.

Vročina prinaša žejo. Želimo se osvežiti s kozarcem hladne, včasih kar ledene pijače, s porcijom dobrega sladoleda. In če lahko to zaužijemo še v prijetni senci, je užitek še veći.

Povsod pa se ne osvežimo enako, to dobro vemo. Marsikje prav poleti odpovedo vsi hladilniki in potem se jezimo na naše gostince, da za nas ne skrbijo tako, kot se šika. In če so cene visoke, je naša jeza še toliko bolj upravičena.

Prav zato sem obiskal nekaj gostinskih lokalov in povprašal po cenah za pet različnih dobrot. Za porciju sladoleda, cocacolo, točeno veliko pivo, pa za dva deci belega in dva deci črnega vina. Želel sem seveda zvedeti tudi to, ali imajo dovolj hladilnih naprav, ledomat in podobno.

V Evropi

na Ajdovščini (M-Hoteli gostinstvo) imajo odličen sladoled. Porcija s smetano in 3 kepicami

V hotelu Sremić

(tudi M-Hoteli gostinstvo) v Krškem je sladoled (porcija, seveda) še cenejši. Vendar moram pripomniti, da so tu le tri kepiče in brez smetane. Sladoled pripravljajo iz industrijsko narejenih praškov, za porciju pa je treba odšteti 15 dinarjev. 3 dinarje manj, stane Coca-cola, veliko pivo, dva deci črnega ali belega vina pa imajo enako ceno: 16 dinarjev. Posebej so mi poudarili, da imajo vedno hladne pijače, pa tudi ledomat dela in imajo ledu vedno dovolj.

V ljubljanskem Konditorju na Čopovi

so me presenetile nizke cene, odlična pa je kakovost sladoleda. Pripravljajo ga sami iz povsem naravnih sestavin in različnih okusov. Por-

sladoleda stane 25 dinarjev. Sladoled pripravljajo sami, iz naravnih sestavin (mleko, jajca + dodatki za okus), vsak dan pa imajo na voljo vrsto različnih okusov.

Coca-cola stane 12 dinarjev, 2 dinarja več pa treba odšteti za veliko pivo in prav toliko za dva deci belega ali črnega vina. Vse pijače so hlajene, ker imajo dovolj hladilnih naprav. Razen tega pa po želji postrežejo tudi z ledom, saj imajo ledomat.

V Nebotičniku

(prav tako M-Hoteli gostinstvo) tudi sami pripravljajo sladoled, ki je zelo dober, povrhu pa še prav poceni. Tri kepiče sladoleda in res veliko smetane dobite na terasi Nebotičnika, kjer je v toplih poletnih dneh prav prijetno posedeti, za 18 dinarjev. Coca-cola stane pri njih 14 dinarjev, pivo pa imajo le v steklenicah. Veliko stane 17 dinarjev. Vina ne točijo, postrežejo pa ga v buteljkah po ceni od 80 do 85 dinarjev. Vse pijače so primerno hladne in tudi z ledom ni problem, saj imajo tudi v Nebotičniku stroj za ledene kocke.

cija sladoleda s smetano stane 25 dinarjev, coca-cola in veliko pivo pa sta le po 10 dinarjev. Za 2 decilitra črnega vina je treba odšteti 16 dinarjev, 4 dinarje manj pa za belo. Tudi tu ni problem z ledom, sicer pa so že tako ali tako vse pijače primerno hladne.

Hotel Ilirija

Tam so mi postregli z dvojnimi cenami. Cene v bifeju so nekoliko nižje od tistih v restavraciji. Navedli bomo cene, ki veljajo za restavracijo. Sladoleda ne delajo sami, pač pa ga nabavljajo od Ljubljanskih mlekar. Porcija (3 kepiče) stane 17 dinarjev. Hladna coca-cola (tudi druge pijače so hladne, imajo pa tudi ledomat in seveda dovolj ledu ob vsakem času) velja 12 dinarjev, dinar več je treba odšteti za veliko pivo in še dinar več za 2 deci belega ali črnega vina.

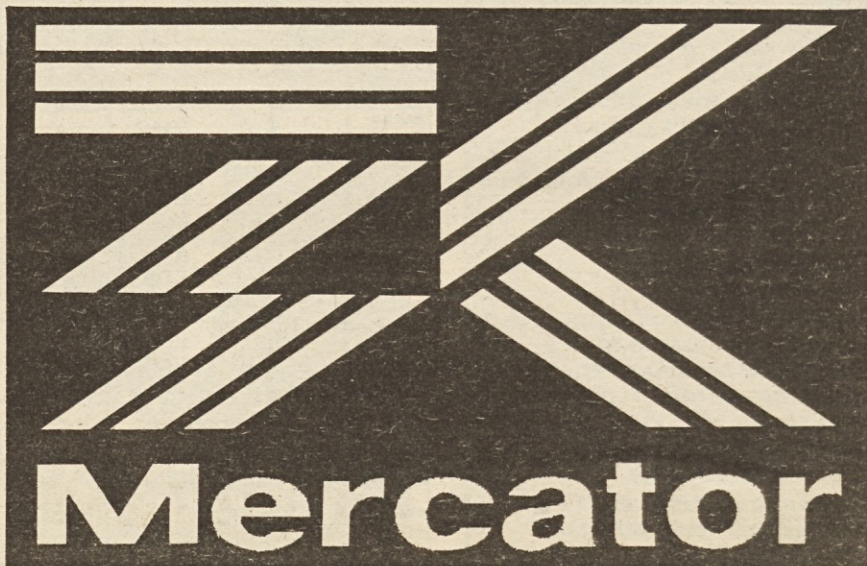
Če boste poiskali katerega od navedenih lokalov, boste lahko za osvežitev dobili resnično hladno pijačo. Cene lahko sami primerjate in če boste prav izbrali, boste lahko celo prihranili kakšen dinar.

Tekst: Mile Bitenc
Foto: Jaro Novak

vati stanove ili slične objekte, međutim veliki investicioni zahtevi, da se sa tim nastavilo, a i statičnost objekata stvaralo bi kasnije dosta problema, pa smo se odlučili za jednu moderniju i jeftiniju varijantu koja po koforu ne zaostaje ni malo za stanovima, ali nam otvara mogućnost bližeg i neposrednijeg kontakta sa prirodom, i mišljenja sam da sa tom praksom treba nastaviti, pa čak ići i na kupovinu šatora, naravno sa odgovarajućom pratećom opremom, koji bi bili montirani bilo pored prikolica bilo kao posebne celine na drugim mestima.

Pored ovoga drug Dolenc je napomenuo da u Conimex-u namera vaju ići u kupovinu dva stana u Kranjskoj gori čime bi se stvorili uslovi i za dobar zimski odmor, čime se radnički standard još više podiže.

Intervjuisani »sindikanci« napominju da bi dalji razvoj objekata za odmor radnika trebalo da se razvija u pravcu »komperstav«, što posebno oduševljava, jer u eri sve većeg uništavanja i zagađenosti čovekove okoline od strane čoveka, te njegove sopstvene borbe protiv toga, stvara se mogućnost da se udaljavanjem od urbanizovanih sredina, u jednom neposrednom kontaktu sa prirodom upozna ono što trebamo štititi, a i racionalno koristiti za naše dobro.

Kje so šaljivci Mercatorja?

Uredništvo

Mi nikakor nismo smešni...

Kakor da se v oranžni organizaciji ne bi dogajale stvari, ki so vredne smeha in posmeha --

Kakor da naše odločitve, namere in medsebojni odnosi niso nikdar absurdni, paradoksalni, zakompleksani in slaboumni --

kakor da bi bili izstopili iz zgodovine človeške neumnosti --

Tako vsaj kaže naš časopis

Resnoba je in zapet v zlikavem uniformu. Gube na njegovem zbritem obrazu so sive in pokončne in se ne razležejo zlepa v širino. Preplašen je. Vede se kakor funa gospodična, ki, bogne, niti ne lula niti ne kaka. Ne zna zamahniti, udrihniti, ne zna pokazati jezika, ne

kaže oslov, ne obrne hrbta, ne odloži slušalke; ne popeni.

Šaljivci in risarji – karikaturisti, kam ste se zalezli? Vici in »hečne risbe« niso samo za gostilniško mizo. Privoščite smeh tudi drugim!

Tudi za vas velja nagradni natečaj v majski izdaji časopisa Mercator. Čakajo pa vas tudi redne nagrade za sodelavce – za to zvrst najvišje po našem pravilniku.

Pobude, zamisli, ideje, risbe – vse na naslov: SOZD Mercator, Uredništvo časopisa, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 3.

Če želite ostati anonimni, priložite svoj naslov in, seveda, številko žiro računa, če ga imate!

Senca in mrzla pijača pred Mercatorjevo kavarno Evropa v Ljubljani. Foto Jože Rozman.